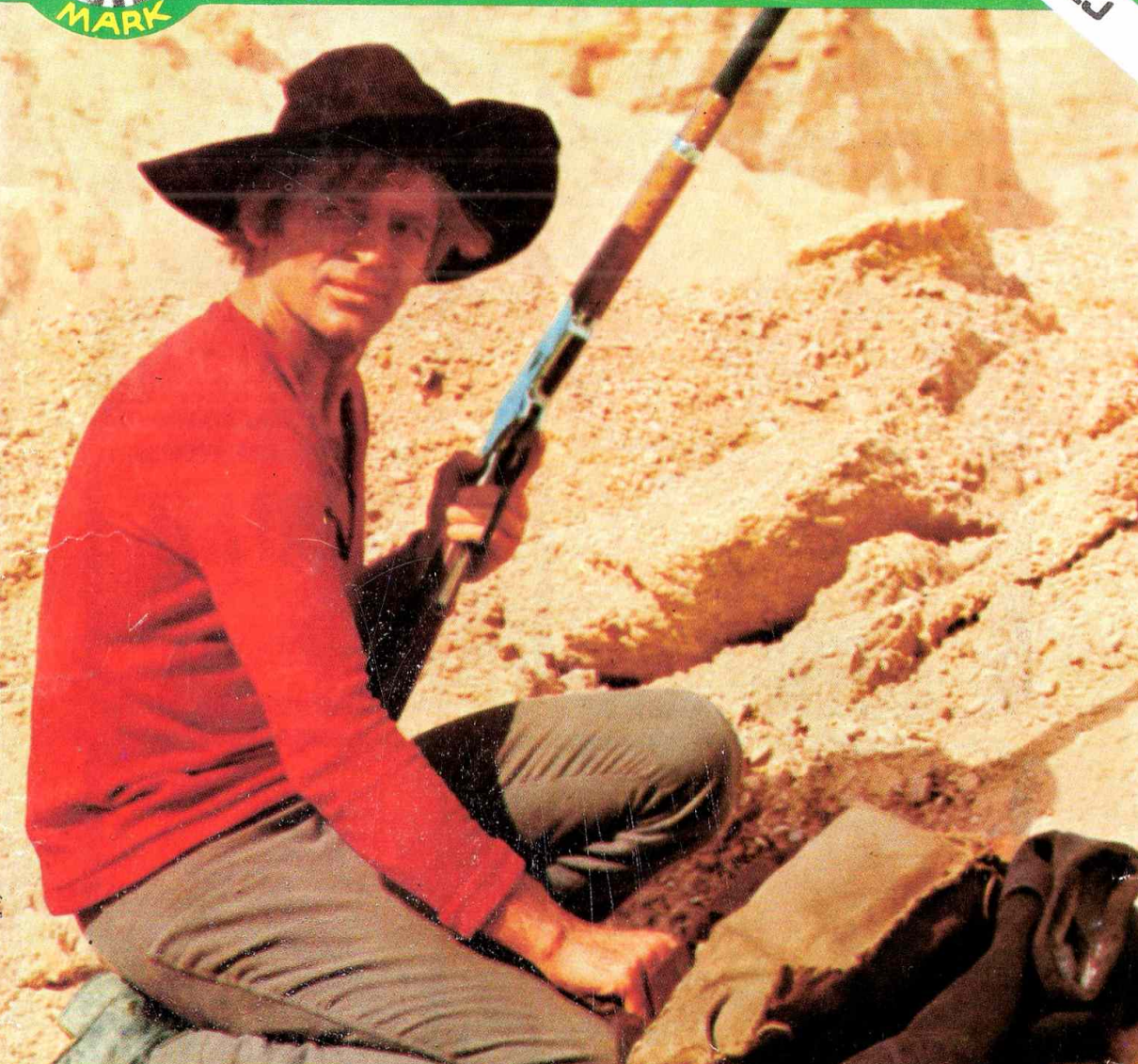

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

sam u pustinji

BROJ 141

CENA 2 DINARA

**SVAKOG DRUGOG
ČETVRTKA**

**NAJLEPŠE
LJUBAVNE PRIČE**

**SVETSKI HIT
SVETSKI HIT**

ZLATNI

KUPIDON

Vilijam Mark

**SAM U
PUSTINJI...**

Naslov originala:

William Mark: ALLEIN IN LLANO

Copyright 1971. by

Martin Kelter Verlag — UNIVER-
SUM PRESS

Los Anđeles se kupao na blještavom jutarnjem suncu.

Tamo, gde danas čuveni bulevar vodi do Beverli hilsa za Holivud, nalazila se nekada, na kraju ulice Kanjon, kuća porodice Hajdi.

Stari Džems Hajdi radio je godinama u jednoj radionici baruta i njegov sin Baster je već pet godina, uprkos svojoj mladosti, bio vodeći inženjer u fabrici, koja je iz nje nastala. Nalazila se ispred Grifitovog parka, pored jezera obraslog kaktusima, skoro na istom mestu gde se danas nalaze ateljea filmske metropole. U to vreme Holivudsko jezero bila je najdalja periferija i samo su tamo smele da budu podizane fabrike.

„California-Company” Semjuela St. Džonsa bilo je veoma renomirano preduzeće, iako nije bilo tako veliko.

Kada je tridesetjednogodišnji Baster Hajdi tog sunčanog majskog jutra izašao iz sive kuće u Kanjon stritu, dok mu je žena kroz jedan od prozora odmahivala rukom, nije ni slutio, sasvim sigurno, šta će ga sve zadesiti.

Nije to bila tako usamljena ulica,

koja je vodila ka malom jezeru obraslom zelenilom, ali u tim jutarnjim časovima na njoj je bilo vrlo malo ljudi i to radnika, koji su išli u pravcu fabrike Semjuela St. Džonsa.

Mladi Baster Hajdi nije prepešačio ni punih sedamnaest minuta. Kao i svakog jutra, tako je i sada išao levom stranom ulice. Taman je prošao pored male kuće od drveta, u kojoj su, kao što mu je to bilo poznato, živela dva stara čoveka, koji su se izdržavali gajenjem cveća. Baš je prošao pored krajnjeg ugla kuće, kada odjednom nešto prolete prema njemu, zateže se oko njegovog gornjeg dela tela i naglo trže nadole.

Bilo je to jedno pravo laso-uže, sa kojim su ga ulovili.

Hajdi se tako prepao, da nije stigao dovoljno brzo da reaguje, kako bi se prilikom pada zadržao rukama. Zbog toga tresnu desnom stranom glave snažno o zemlju.

Dva čoveka skočiše na njega, privukoše ga k sebi, onako onesvešćenom staviše mu krpu u usta i preko toga privezaše jednom maramom. Zatim mu privezaše i ruke i noge.

Kada je zatim ponovo došao k sebi ležao je u nekim kolima koja su se truckala i prilično brzo kretala preko neravnog puta.

U tom času otpočeo je put patnje mladog Bastera Hajdija. O tome je pisano i do današnjih dana u američkom narodu živi uzbudljiva i pustolovna priča. Pokušao sam da ondašnje događaje pratim koliko god je to moguće tačnije, kako bih bio u stanju da ovom prilikom iznesem kako su se odigrali.

Kao prvo, tada, 19. maja, beše se začudio vlasnik firme, sedokosi stari Semjuel St. Džons, da se njegov vodeći inženjer nije pojavio na poslu. Međutim, stari gospodin nije ništa prigovorio, kada mu je to javio predradnik Fred Hagerti.

Mnogo veće čuđenje je bilo u porodici Hajdi, kada se mladi suprug, sin i otac te večeri nije pojavio u svojoj kući.

Oko deset časova izade iz kuće misis Ester Hajdi, dvadeset i šestogodišnja inženjerova žena i ode u grad kod svoje prijateljice Rozi Long, kako bi se raspitala da njen muž možda nije tamo otišao. Međutim, Longovi, koji su češće puta zajedno provodili večeri sa Hajdijevima, bili su prinuđeni da daju negativan odgovor.

Uzbuđena, žena je trčala od jednog poznanika do drugog.

Bila je skoro ponoć kada je na kraju potražila 12-tu policijsku stanicu u aveniji Leksington. Saznala je tačno da je podoficir Galveston primio prijavu nestalog.

Sledećeg dana Ester Hajdi je bila u fabrici, kako bi razgovarala sa mister Semjuelom St. Džonsom.

Stari gospodin bio je zaprepašćen

kada je čuo o svemu. Nije mogao sebi, isto tako kao ni Hajdijevi, da objasni šta se dogodilo.

U čitavoj stvari svakako je bilo to mistično da niko nije mogao da objasni nestanak Bastera Hajdija. On niti je bio neki bogat čovek, da bi se otmičica isplatila, niti je pak čovek mogao da pretpostavi da se radilo o zločinu. Pošto je sa svojom ženom bio već sedam godina u srećnom braku, nije isto tako niko mogao da pretpostavi da je eventualno nestao sa nekom drugom ženom.

Njegovi prijatelji bili su isto tako iznenađeni vešću, kao i sama porodica, a i rukovodstvo fabrike, u kojoj je Baster Hajdi radio. Jedan od tih prijatelja bio je četrdeset i sedmogodišnji trgovac Ronald Drejk. Zauzeo se oko traženja inženjera, pri čemu je upozorio štampu na Basterov nestanak.

„Los Angeles Njus”, kao i druga dva velika lista grada na obali, objavili su u početku samo kratku noticu. Kada se ni posle tri dana nije moglo ništa da sazna o nestalom, „Los Angeles Njus” doneo je jedan veliki članak. Stanovništvo je ukazivalo na mnogo putokaza, međutim svi tragovi su vrlo brzo nestali.

Baster Hajdi je nestao.

Deset dana nakon Basterovog nestanka umrla mu je majka od srčanog udara. Niko do tada nije mogao da primeti veliku tugu na staroj ženi; sakrivala ju je u sebi i odnela je sa sobom u grob. Bila je to prva žrtva ove tragedije.

29. maja uhapsila je policija u jednoj ulici u predgrađu lučkog radnika Endrju Mantija, koji se, prema izjavi sopstvene porodice, od dana

kada je nestao Hajdi, nije više pojavljivao u svojoj kući i tumarao okolo po gradu. Međutim, Manti je dokazao da kritičnog dana nije bio u zimzelenoj šumi Holivuda.

Sledećeg dana policija je uhapsila nekog čoveka, za kojeg je jedna žena tvrdila da ima kod sebe istu aktin-tašnu kao i Hajdi, a koju su novine opisale. Međutim, bio je to inkasant poreza iz Santa Monike, koji je dokazao svoj čvrsti alibi i sa time i svoju potpunu nevinost.

Poverenje stanovništva u policiju je slabilo sve više i više. Misis Hajdi je po savetu Drejkija angažovala i čuveni Pinkertonov detektivski biro. Dva detektiva iz te institucije, koja je imala filijale u svim većim gradovima na svetu, krenula su odmah u traganje. Međutim, posle trinaest dana, ta dva službenika su bila prinuđena da obaveste nesrećnu ženu da prekidaju istragu, jer nisu uspeli da pronađu ni najmanji trag otmičarima.

Već dva dana pre toga, odnosno 13. juna, jedan od listova zamolio je za pomoć poznatog izviđača Bena Mortona, koji se u to vreme nalazio u Oregonu. Morton je stigao da se tek 17. juna prihvati tog slučaja*

A onda je stigao i drugi udarac, koji je pogodio stanovništvo u gradu i u celoj državi kao grom iz vedra neba: Bena Mortona su pronašli mrtvog u jutarnjim časovima 21. juna na maloj stanici San Bernardino. Udarac nožem brutalno je okončao njegov život.

Niko u istrazi povodom Mortonovog ubistva nije mogao ništa da sazna. Da li je pronašao on kakav

trag? Šta ga je dovelo u San Bernardino? Nije li možda, na kraju, to imalo neko veze sa Hajdijevim slučajem? Možda su ga, ipak, tamo odveli?

Zagonetna smrt nije nikada bila razjašnjena.

Međutim, nepokolebljivo je bilo verovanje Ester Hajdi. Stalno i uporno je ponavljala svojim poznanicima: Baster je živ!

15. jula stiže mladoj, bolom izmučenoj ženi preko pošte jedno pismo, koje je bilo upućeno iz nepoznatog mesta po imenu Lamesa. Bilo je u njemu samo nekoliko redova.

„Misis Hajdi!

Mislim da sam pre nekoliko dana video ovde u Lamesi (Teksas) vašeg muža, ali mi je žao što o tome ne mogu ništa bliže da javim.

Majk Morkroft”.

Očajna žena držala je drhtavim rukama pismo, čitajući ga uvek iznova i stiskajući ga na srce. Potom otrča do Ronalda Drejka, koji se prilično začudi što je tako rano video Ester Hajdi, ali se odmah spremi i odnese pismo u policiju.

Ali, naknadna ispitivanja policije nisu dala nikakve rezultate i bila su, kao i sva dosadašnja, potpuno uzaludna. U Lamesi nije bilo čoveka sa tim imenom, a takođe ni u okolini nije bio nikome poznat.

Nedelje su protekle. Niko u Los Angelesu nije više verovao u povratak nestalog Bastera Hajdija.

Pa, ipak, neko je još uvek verovao, kao i otpočetka, da je Baster živ: bila je to njegova žena Ester!

Jednog utorka prepodne stajala je kraj kuhinjskog prozora i posmatrala u malo dvorište, u kojem se njen mali sin Piter igrao sa dvoje dece iz susedstva.

*Bendžamin Morton je na kraju leta 1879. g. obelodanio jedan uzbudljivi zločin.

Odjednom ona začu kako Piter doviknu jednom dečaku iz susedstva piskavim glasom:

— Ja sam Vajat Erp! A ti si Ajk Klanton!

— Oh, da! — viknu drugi dečak.

Dok je mali Piter jurio za dečakom iz susedstva preko razbacanih sanduka po dvorištu, stajala je žena nepomično i zamišljeno.

Jedno joj je ime doprlo do ušiju i tu se zadržalo: Vajat Erp!

Šta je bilo to zapravo sa Vajatom Erpom? Da li je on zaista postojao? Ili je to samo izmislio nekakav pripovedač bajki? Da li je bio živ slavni šerif o kojem se tako mnogo čulo i čije su ime deca uzvikivala u svojoj igri, ili je možda već davno u nekom gradu na zapadu poginuo u revolverskom okršaju? Ovde je čovek u gradovima na obali tako malo znao o stvarima koje su se događale u unutrašnjosti zemlje, na takozvanom „Divljem zapadu“.

Žena se okrete, prođe kroz kuhinju, pređe hodnik i otvori vrata od sobe u kojoj je sedeo njen svekar i turobnim pogledom ukočeno posmatrao kroz prozor.

— Tata!

Stari je pogleda.

— Želela bih nešto da te pitam, tata.

— Da, molim.

— Možda je to vrlo glupo sa moje strane, ali...

— Reci već jednom šta si htela da kažeš, Ester. Nije nikada glupo ono što ti misliš.

— Maločas sam stajala u kuhinji kraj prozora, kada se Piter igrao sa Baumanovim dečacima. Igrali su se opet po običaju. Znaš već, kaubojja, šerifa i bandita. Odjednom je Piter viknuo: — Ja sam Vajat Erp!

Stari je pogleda upitno u lice.

— Ne, znam tata; sve je postalo besmisleno. I niko me više i ne sluša kada nešto kažem za Bastera. Međutim, nama je ipak svaka mogućnost dobrodošla, ukoliko je samo nekakva šansa u izgledu.

— Naravno, dete. Šta misliš sa tim? — upita stari čovek zamišljeno.

— Da li zaista postoji taj slavni šerif, o kojem se tako mnogo priča?

— Vajat Erp? — upita Džems Hajdi zaprepašćeno. Dohvati se po čelu i pređe rukom preko njega, kao da je hteo da ukloni neke misli, a zatim lagano klimnu glavom.

— Da, naravno da postoji. Živi negde preko na zapadu.

— On je, znači, još uvek živ?

— Da. Ne razumem šta hoćeš sa tim? Ne veruješ li valjda da bi ti on mogao pomoći?

Mala Ester Hajdi tada steže pesnice i stisnu zube.

— Ne znam, tata. Znam samo da bih sve uradila i išla i na kraj sveta, samo ako bi to moglo da koristi Basteru.

— Ali, dete, budimo ipak razumni. Tvoj muž je već davno mrtav, budi sigurna u mene. Znam ja to. On mi je bio sve. Samo dragi bog zna kuda su ga odveli. On se nikada više neće vratiti. Nešto ga je odnelo od nas, odvuklo iz našeg sveta.

— Tata, gde živi taj Vajat Erp?

Stari podiže pogled, kao da je bio probuđen iz dubokog razmišljanja.

— To ne znam tačno, ali verujem u Dodž Sitiiju ili u Tombstonu. Nekuda tamo preko na zapadu. Ali...

— Podiže se, priđe joj, dohvati njene ruke i stišće ih na svoje grudi. — Ne razumem te, Ester. Ne misliš li valjda ozbiljno da bi jedan šerif sa zapada mogao ovde nešto da učini?

To je grub i snažan momak, koji se tuče oko sa banditima, bori sa konjokradicama i zločincima svih vrsta. Kako možeš od njega da očekuješ pomoć? Mogla bi isto tako da zamoliš bilo kog berača pamuka ili nekog vođu drvoseča preko u Tene-siju ili Ohaju da ti pomogne.

— Ne, tata, nije tako. Čula sam priče o Vajatu Erpu. Ne samo da sam ih čula, nego sam ih i čitala takođe. I to baš u našim novinama. Lično mi je Baster povremeno uveče čitao o Vajatu Erpu. O njegovim borbama protivu Klantonove bande, protivu Bilija Hugatera, protivu zločinca Donegana, protivu rančera Astora. I na kraju, o borbama protiv maskiranih ljudi. Sada znam da sve to nisam uzaludno saznala. Molću šerifa Erpa za pomoć.

Stari zavrte glavom. Nije mogao još više da obeshrabri svoju snahu.

— Dobro, ako misliš, možemo da pokušamo da mu napišemo jedno pismo.

— Neka, tata, otići ću do Ronalda i moliti ga za to.

Ronald Drejk pogleda zbunjeno kada se Ester Hajdi te večeri pojavi kod njega. Baš je radio na planu o izgradnji jedne bušotine nafte u pustinji Nevadi.

Smešak, kojeg je u poslednje vreme uvek poklanjao Esteri, odjednom nestade sa njegovog lica, kada je čuo njenu molbu.

— Kome? — prekide je zabezeknuto.. — Vajatu Erpu?

Takođe se i on nesvesno pitao u sebi da li je taj čuveni šerif Erp uopšte i postojao. Međutim, tada se ipak seti da je njegovo ime često nalazio po novinama i to baš u vezi sa teškim revolverskim okršajima, koji su se odigrali preko u unutraš-

njosti zemlje. Taj „vuk“ sa zapada je, istina, likvidirao čitavu masu zločinaca. Međutim, kako je Ester mogla da veruje da će joj baš taj čovek moći da pomogne!

— Molim te, Ester, razmisli još jednom. Čovek živi tamo negde preko u nekom stočarskom gradu, među banditima i, propalim ljudima. To je revolveraš sa zvezdom i...

— Sve to mi je svekar već rekao i to znam. A, ja sasvim sigurno ne bih na tog šerifa ni pomislila, da nisam dobila pismo iz Lamese.

— Ali, to je ipak jedna izmišljena stvar.

— Šta znači izmišljena stvar? — pobuni se žena, tako da joj nestade sva krv sa lica. — Mora da ima nečega u tome!

— Nije to ništa! — Drejk izgubi strpljenje. — To je niskost nekakvog bandita, nekakvog lupeža, koji sebi dozvoljava da se tako neukusno našali sa tobom!

— Ne, to ne verujem — bila je uporna žena. — To ne mogu da verujem. Čovek iz bilo kog razloga nije mogao da dostavi više podataka. Možda neka skitnica, koji nije smeo da rizikuje, da navede svoje pravo ime.

— Čitala si mnogo priča sa zapada u novinama, Ester!

Žena se okrete i izađe iz kuće. Međutim, bila je odlučna, kao i pre.

Sede sama u svojoj kući u sobu, uze tabak bele hartije, mastilo i pero i napisa:

„Vajatu Erpu, šerifu u Dodž Sltiju...”

* *

Ujutro drugog avgusta 1884. među ostalom poštom, donese službenik pošte i pismo iz Los Anđelesa u

maršalovu kancelariju prašnjavog grada na zapadu Dodž Sitijsa.

Bat Vilijam Masterson, šef pomoćnika šerifa, primi poštu i stavi je na pisaći sto.

Maršal je već od ranog jutra bio u jednom naselju u blizini grada, gde je u protekloj noći jedna stara žena bila opljačkana.

Nekoliko minuta pre devet časova stade jedan jahač na riđem konju visokih nogu ispred kancelarije, kliznu iz sedla, poveče životinju u senku verande i baci dizgine preko pregače. Potom se pope na verandu i zatim uđe kroz otvorena vrata kancelarije.

Bio je to visok čovek, vetrom opaljenog, lepo oblikovanog lica, na kojem je počivao par tamnoplavih očiju. To lice se nije moglo tako lako da zaboravi, kada ga čovek jedanput vidi. Smeđa kosa provirivala je ispod širokog oboda njegovog niskog šešira. Na sebi je imao belu košulju, somotsku kravatu i crni prsluk bez rukava, na čijoj je levoj strani blistala zvezda u obliku grba. Oko uzanih crnih pantalona bio je opasan široki pojas za oružje od bivolje kože, koji je na svojim stranama držao teške revolvere kalibra četrdeset i pet. Kolt na levom kuku mora da je imao produženu cev, kao što se to primećivalo po dužini futrole. Zbog brzog jahanja kroz preriju, bile su mu prašnjave čizme sa visokim potpeticama, opšivene tek saškim vezom i zvečecim mamuzama.

Taj čovek nije bio niko drugi do maršal Vajat Erp

Brzim koracima uđe u kancelariju, pogleda prvo u korpu, u koju su njegovi pomoćnici odlagali žalbe i

kada u njoj ne nađe ništa, osim stalno ponavljanih pisama jedne stare žene i jednog dosadnog čoveka, uze da pregleda prispelu poštu.

Jedno od pisama bilo je iz Los Anđelesa. Čovek iz Misurija ga otvori, nađe dva lista, u njemu i pročita na prvom:

„Dragi maršale,

Srca ispunjenog bolom šaljem vam ove redove. Zovem se Ester Hajdi”.

Vajat za trenutak baci pogled preko ivice pisma prema licu svog plavokosog pomoćnika Kida Keja, ne primećujući momka uopšte. Razmišljao je o tome gde je već čuo za to ime povezano sa Los Anđelesom.

Zatim nastavi da čita:

„19. maja ove godine nestao je moj muž, inženjer Baster Hajdi iz Los Anđelesa. Sigurna sam da je pao kao žrtva nekih zlikovaca. Policija je sve učinila što je mogla. Takođe sam angažovala i Pinkertonov biro sa dva njegova detektiva. Uzaludno. Jedan list je u proteklom mesecu zahtevao od izviđača Bendžamina Mortona da se zauzme, ali nakon nekoliko dana pronašli su ga mrtvog na železničkoj stanici San Bernardino.

Dragi maršale, sigurno ćete se pitati radi čega vam sve to ja pričam. Ne mislim da ste već čuli za ovu moju priču, obzirom da se Dodž Siti nalazi prilično udaljen od obale, ali ostala mi je samo jedna nada još. A, ta nada se zove Vajat Erp!”

Čovek iz Misurija prekide sa čitanjem, savi list, stavi ga zajedno sa drugim u koverat i gurnu ga, potpuno suprotno svojoj navici, u unutrašnji džep svog prsluka. Potom izdade neka naređenja pomoćniku i

upita ga gde su Masterson i ostali pomoćnici.

Mali Kid Kej podnese izveštaj. Masterson je bio napolju kod koralja, gde se nalazio veliki broj konja, smešten u prolazu. Pot i Livingston bili su dole u predgrađu. Dodža, koji se sastojao od bednih kućica i baraka i koje su se protezale sve do obale reke. Bili Tilgman je odjahao za Garden Siti, kako bi pomogao šerifu Edu Mastersonu, bratu šefa Vajatovih pomoćnika, u borbi protivu Džoni Ringa, koji je u poslednje vreme ugrožavao susedni grad, pošto je pre toga bio tu u Dodžu.

Kid Kej izađe napolje i najpre odvede maršalovog konja u štalu.

Vajat zatim pročita i ostalu poštu, vrati je nazad u kutiju, napisa nekoliko pribeleški na jednom komadu hartije, a zatim počese već i da dolaze ljudi, koji su imali da se na nešto požale.

Jedan drvoseča iz predgrađa, kome su ukrali testeru. Zatim žena, koja je prilikom kupovine nešto izgubila. Neki mlađi čovek koji je došao u sukob sa svojim gazdom. Jedna devojka, koju se u protekloj noći dva mladića uznemiravala i tukla. Rančer iz susedstva, kome su ukrali junad. Saluner, kod koga je bila tuča i koji se tužio na razlupani nameštaj. Trgovac konjima, kome su digli bivolji bič i jedno sedlo. Jedan poslovođa, koji je imao svađu sa nekim mušterijama.

Tako je to išlo stalno. Sa svim i svačim ljudi su dolazili kod maršala, kao da Vajat Erp nije imao ništa drugo da radi, već samo da se gnjava sa takvim tričarijama.

Vajat je svakog strpljivo saslušao, tu i tamo je davao poneki savet, obe-

ćavao da će se za po koju stvar i lično da pobrine, praveći pritom i pribeleške za Bata Mastersona, kuda bi morao da pošalje svoje pomoćnike.

Bilo je skoro dvanaest časova kada je čovek iz Misurija konačno ispratio i poslednjeg posetioca preko vrata.

— Neka ih nosi đavo — primeti Kid Kej, koji se već odavno beše vratio, obrisavši znoj sa čela. — Takvo strpljenje ne bih mogao da imam, maršale. Ja bih već petog izbacio napolje.

— U tom slučaju bio bi loš predstavnik zakona, Kide.

Vajat izađe iz kancelarije i ode preko kod Blekove štale za iznajmljivanje konja, gde je Kid smestio njegovog riđana, pošto je štala šerifove kancelarije privremeno pregrađivana i povećavana. Na putu sreće svog snažnog šefa pomoćnika šerifa, Bata Mastersona. Ovaj dohvati obod svog šešira, vrteći pri tome svoje dugačke brkove, rekavši:

— Prokletstvo, ne znam, maršale, kada vam pogledam u lice, dobijam osećaj da ću vam uskoro reći „do viđenja“.

Vajat pogleda veselo u bistre oči nezgrapnog, dobrodušnog čoveka.

— Kako to treba da razumem, Bat?

— U redu, hoću da kažem da imam osećaj, da ćete uskoro ponovo da se popnete u sedlo, kako bi pošli u poteru za nekim lupežom.

Lice čoveka iz Misurija se odmah uozbilji. Dohvati se rukom za džep, izvadi pismo Ester Hajdi, pročita ga ovog puta skroz i pruži ga zatim pomoćniku.

Masterson ga pročitao lagano i pažljivo i klimnu glavom.

— Da, tako otprilike sam to i očekivao. Džoni Ringo je u susjednom gradu, Peshaur i Pit Spens mlađi su u Hučisonu. Gore u Salini krije se Feri Lindon i u Gret Bendu je Čarli Klajd. Svi su se okolo pokupili i drže se na pristojnom odstojanju, sve dok se velika mačka nalazi u mišolovci. Međutim, kladim se da će ološ smesta da krene u grad kada budete otišli.

— Ah, koješta, Bat, ne brinite! Ne mora niko da zna da sam otišao na put.

— Vi želite, prema tome, stvarno da jašite?

Duboka ozbiljnost u maršalovim očima nije ostala bez utiska na šefa pomoćnika šerifa.

— Naravno da morate da odjašete, mister Erp. I ja takođe ne bih drugojačije postupio. Samo, za mene se niko ne otima. A, sem toga, ja ne bih imao ni upola toliko uspeha kao vi. Šteta je samo da Dok nije više tu i da može da vas prati. Hej, sada sam se uostalom setio: pisao je pismo:

Vajat naglo podiže obrve.

— Šta...?

— Da, ovde mi je u džepu, vučem ga sa sobom još od jutros. Došlo je sa jutarnjom poštom.

Vajat pogleda omot iste boje i prepozna odmah uspravan, tvrd, markantan rukopis čoveka iz Džordžije. Kada ga je otvorio, pročitao:

„Maršale,

Kolorado je još uvek zdrav i lep; na žalost to ne mogu isto da kažem i za sebe. Rebro, koje mi je naprslo dole kod Harperovog ranča, još uvek nije prošlo. Možda ovog

puta neće ni da se poboljša. Pa, nije to ni tako loše. I tako je duže potrajalo nego što sam i smeo da se usudim da se nadam.

I pored svega želim da vam iskreno kažem da bih rado sa vama još pedeset godina jahao zajedno. Savana je odvratna, a takođe i prerija. Planine su strme, a doline ili vlažne ili vrele. A, ako te ne proždere žega u žutom pesku, onda će to da učini ledeni vetar u planinama i duboki sneg. Pa, ipak je bila to divna zemlja, kada je čovek imao tu sreću da sme da jaše pored velikog Vajata Erpa.

Bilo je to zapravo ono što sam hteo da vam kažem. Gajim nadu da ćemo se još jednom videti.

Do viđenja, Vaš

Džon Holidej”.

Vajat pročitao još jednom pismo, a zatim ga gurnu sa ostalima zajedno u džep.

„Šteta da ne može zajedno da jaše” — reče kao za sebe. — Međutim užareni pesak tamo dole, to zaista nije bilo dobro za njega.

Masterson primeti:

— Ja ću da dovedem konja, vi hoćete sigurno još da se pobrinete za hranu.

— U redu, Bat.

Već u pola jedan čovek iz Misurija se pope u sedlo. Vinčesterku je stavio pored desnog kolena u kožnu futrolu, laso okačio o jabuku na sedlu, a pozadi sedla prikopčao sve one potrebne stvari, koje je na svim putovanjima nosio sa sobom.

Bilo je uvek, kao i pre — pa ipak nedostajalo je ono najvažnije: Dok Holidej!

Kada je riđi konj lakim korakom kasao preko drvenih dasaka na mo-

stu Arkanzasa, izvadi maršal pismo nesrećne žene iz Los Anđelesa i nastavi da ga čita sa mesta gde je stao:

„A, ta nada se zove Vajat Erp!

Ne znam da li ćete me razumeti, mister Erp. Isto tako ne znam hoću li imati sreće sa svojom molbom kod vas. Vi ste sigurno jako zaposlen čovek i imate drugih briga, a ne da se mučite oko jednog nestalog iz Los Anđelesa, od koga su i policija velikog grada i svi ostali već davno digli ruke. Pa, ipak, pišem vam. Mnogo sam o vama čitala u novinama. Poslednjih dana, dok je moj muž još bio kod kuće, tokom večeri smo čitali o vašoj borbi protivu opasne bande „ljudi sa vešalima“, muž mi je pročitao izveštaj; i danas se odjednom setih toga. I, uprkos svega, nisam nikada ni pomislila da vam pišem, jer u stvari za nas je ime Vajat Erp, nešto kao ime iz nekog drugog sveta. Ja nikada nisam ni verovala zapravo da vi uopšte i postojite. Međutim, jutros, kada je moj mali sin Piter doviknuo u bašti svom prijatelju Fredu Baumanu: Ja sam Vajat Erp, a ti si Ajk Klanton! — znala sam odjednom da ću morati da vam pišem i da ste vi moja poslednja nada.

Mister Erp, napisala sam jedno dugačko pismo, pa ipak najvažniju stvar vam nisam saopštila: govore da je moj muž mrtav. Ubeđena sam da je on još uvek živ. Da, to znam, od trenutka od kada sam dobila pismo iz Lamese, koje vam šaljem u prilogu.”

Vajat zatim pročita i pismo takozvanog Morkrofta. Ono nije govorilo mnogo, ali je ipak ukazivalo na nešto.

Na kraju Ester Hajdi preklinjući je molila čoveka iz Misurija još jednom da joj pomogne.

„Ne znam da li je moja molba besmislena, mister Erp, ali morala sam da vam pišem. Ukoliko mi ne možete pomoći, onda se tu više ništa ne može i vi i ne morate ni da se trudite da mi odgovorite!

Ester Hajdi.”

Vajat vrati pismo u džep i pogleda pred sebe.

U snažnom kasu pojuri svetlomrki konj uz strmu obalu, da bi zatim izašao na Overlandov put, koji je ovde vodio preko imanja velikog Vilkinsovog ranča.

Vajat još iz daljine primeti kako pored puta stoje dvokolice, koje je dobro poznavao. Gore na sedištu za dvoje nalazio se jedan suvonjavi čovek tamnih očiju i mrke pune brade. Svoj šesir od mekane zečije dlake zaturio je na potiljak, žmirkajući u pravcu maršala.

— Helo, mister Erp!

— Helo, mister Vilkins!

— Zar opet na put?

— Šta se može.

— Svako dobro i kada se budete vraćali, svratite malo do mene. Za vas imam jedno iznenađenje.

Vajat pogleda rančera.

— Kako samo možete tako da me mučite neizvesnošću! O čemu se u stvari radi?

— Pa, znate već da u poslednje vreme naročito gajim ždrebad riđih kobila.

— Da, da znam. Ima li šta novo pri tome?

— Kako da ne! U prošle noći je skupa kobila, koju sam dobio od iz Preskota, oždrebila jedno riđe ždrebe. Kada ga budete videli

poskočićete uvis. Prava slika i prilika vašeg konja u malom.

— Budite sigurni u to, mister Vilkinse, da ću kada se budem vraćao doći kod vas da ga pogledam.

— Kuda idete ovog puta?

— Za Teksas.

— Svemoguću bože! To kažete tako kao da se on nalazi odmah tu iza ugla...

* *

Lamesa!

Prašnjavi grad u žutom pesku Teksasa. Sasvim mali, ali ipak ne toliko mali da bi bio zaboravljen.

Tog vrelog avgustovskog dana godine 1884. grad je imao manje kuća, nego bilo koje mesto u daljoj okolini — pa, ipak je živio. Jedna široka glavna ulica, tri poprečne ulice, nekoliko ambara, koral, baraka i šupa. Bila je to Lamesa na padinama Ljana. Ko danas dođe u grad pita se kako je Lamesa mogla da postoji još pre stotinu godina. I danas živi loše.

Usred glavne ulice nalazio se bar Berta Marloua, u kojem je „usisivač prašine“ mogao dobro da se upotrebi. Ukoso prekoputa nalazila se naherena krčma cicije Hala Logana, koja je sebe hvalisavo nazivala „rajem viskija“.

Na staroj šerifovoj kancelariji, koju je u krvavim vremenima vodio čovek po imenu Bili Mek Lin, stajalo je sada ime Džoni Skota.

On se nalazio u dvorištu svoje kancelarije ispod nastrešnice za kola i savijao jednu cigaretu. Nekadašnji zastupnik pribora iz Hjustona, nije se izmenio. Bio je još uvek povučeni, tihi čovek, kao i onda kada je došao u Lamesu. Niko u gradu

nije znao da je zvezdu nosio zahvaljujući velikom Vajatu Erpu. Njegova borba protivu braće Šaron donela mu je trajno dobro ime, koje su još uvek sa puno pažnje svi poštovali.

Ali, od pre nekoliko nedelja nešto se promenilo. Tačnije rečeno, od dana kada je došao u grad čovek iz Elsvorta, Džordž Jelinek.

Krivoliki momak sa severa Kanzasa nije došao sam. Doveo je sa sobom četvoricu: dugačkog Dejvija Džeksona, crvenokosog Donalda Šarpsa, prepredenog Džozefa Liša i čoveka iz Kentakija Reda Leroja.

Šarps i Džekson bili su zdepasti tipovi, a njihov „zanat“ bio je očigledan: bili su skitnice.

Međutim, Liš je drugojačije izgledao; bio je to vitak čovek, odnegovanog tela i uskog lica, sa kojeg je virio par kosih, sivih, prodornih očiju. Na sebi je imao svetlosivo, dobro skrojeno odelo, belu košulju i mrku maramu. Uprkos toplom vremenu, nije sebi dozvoljavao da ne nosi prsluk boje limuna, preko kojeg je visio zlatni lanac za sat. Ono što ga je činilo naročito upadljivim bio je svetlomrki opasač za oružje napunjen municijom, koji je Liš nosio preko svog dugačkog jaketa i na čijim bočnim stranama se nalazio po jedan teški revolver sa sedefastim drškama.

Taj Džozef Liš bio je čovek, koji se nikako nije dopadao ljudima u Lamesi. Manje nego i njegov gazda Jelinek, koji je ipak, tu i tamo, sa nekim progovorio poneku reč, dok od Lišija dotada još niko nije čuo nijednu reč.

Jelinek je, zapravo, pričao prilično. Sedeo je najviše u Marloovom

prašnjavom baru i igrao poker. Njegovu kompaniju su se tako names-tili, da je uvek jedan od njih bio u Jelinekovo blizini, dok su drugi bili preko kod Logana, u „raju vis-kijsa“.

Ne da je Lamesa retko imala posla sa takvim tipovima — grad je imao prilično iskustva u tome, ali Jelinekovi su ipak bili nešto naročito. Preko dana spavali su na veranda-ma u stolicama za ljujanje, sa ru-kama pod glavom i natučenim šeši-rima preko lica. Kada bi pao mrak sedeli bi u obema krčmama i putem pokera dolazili do novca. Međutim, igrali su samo do jedanaest časova. Tačno u jedanaest bi prekidali i ne-stajali. Niko nije bio u mogućnosti da sazna gde su provodili noć.

To bi i bilo potpuno neinteresant-no, da se nije iznenada pojavio čovek prepadnut i isprebijan, koji je oko ponoći hteo da napusti grad. Bio je to tridesetogodišnji trgovac Dže-rom Koster, koji je hteo da iskoristi sveže časove u toku noći za daleki put za Lubok.

Dva dana kasnije dogodilo se to i Džoniju Glenu, koji je zajedno sa Čalk Vidalom hteo da krene za Snider; i ova dvojica su bili pretučeni, tako da im je bilo nemoguće da na-puste grad.

To se isto dogodilo Džeku Vudro-vu, Džimiju Eltonu, Frenku Mek Koku i Frediju Turkeju.

Kada je zatim čak i devetogodišnji Džoni Blek, na putu svojoj kući od stana svoje bolesne tetke, na juž-nom kraju grada, bio napadnut i ta-ko isprebijan, da je jedva mogao da pronađe svoju kuću, strah koji je zahvatio Lamesu, nije mogao da bu-de savladan. Znalo se da u gradu

postoji banda, koja je sistematski svakoga prebijala. Kogod je hteo hteo da napusti grad. Šta je to tre-balo da znači, nije mogao niko da objasni.

Ljudi, koji su bili toliko brutal-ni, da su mogli da pretuku jedno dete, bili su sposobni na sve. Strah, koji je zavladao gradom, bio je vi-še nego opravdan.

Šerif Skot je bio ubeđen da su to samo Jelinekovi u pitanju. Međutim, da jednom od ljudi to kaže, naravno da bi bilo besmisleno. Iz tog razloga odluči Skot da drugačije priđe toj stvari.

Sledeće večeri i sam napusti grad i to da bi mogao da bude pokretljivi-ji, krenuo je bez konja.

Kada je stigao do kraja male Vo-ter ulice i prošao pored zadnje kuće, odjednom skoči jedan čovek na njega.

Skot se trže unazad i izvuče re-volver. Ali, tada skočiše sa druge strane još dvojica, oboriše ga na zemlju i izudaraše.

Kada je šerif došao k sebi, bandi-ti su bili već nestali. Skot se laga-no vrati u glavnu ulicu. Srećom nije tako loše prošao.

Preko dana nije se niko mogao da primeti. Svako je mogao da izjaši iz grada kad god je to želeo. Bilo je očigledno da banditi nisu dozvolja-vali nikome da napusti grad samo noću. Naravno, to nije moglo tako dalje da ide, jer je lako moglo da se dogodi da će neko biti prinuđen da napusti grad i u toku noći.

Već godinama Lamesa nije bila u takvom strahu, kao sada. Čak ni braća Šaron nisu toliko držali grad u strahu, kao što je to sada činio Džordž Jelinek sa svojim ljudima.

Naravno, niko nije bio siguran da li je to bio čovek iz Elsvotera, koji je slao noću svoje sablasne siledžije po putu, ali ljudi u Lamesi bili su više nego ubeđeni u to.

Jedne vrele večeri prispeo je maršal Erp u grad.

Izgledalo je tako kao da se ništa nije izmenilo u toj Lamesi. Bilo je sve isto, kao da je bio tu, kako bi se zajedno sa Džonijem Skotom borio protivu Šaronovih, a da ga tom prilikom niko nije primetio.

Čak i sam šerif je tek kasnije saznao ime čoveka koji ga je tada spasao smrtonosne opasnosti.

Vajat odmah potraži šerifovu kancelariju, međutim, nađe je zaključanu. Džoni Skot je prikačio jednu cedulju na vrata:

„Nalazim se na Botomovom ranču. Vraćam se večeras.

Skot, šerif”.

Vajat kliznu iz sedla, odvede svog konja ka jednom malom dvorištu, iznad čijeg ulaza je stajao natpis: „Štala za izdavanje i zamenu konja” i predade ga jednom starom čoveku.

Zatim se vrati na ulicu i zastade na verandi naherene krčme, na čijoj je fasadi stajao velikim, izbledelim slovima ispisan natpis sa razmetljivim imenom „Raj viskija”.

Vajat priđe pokretnim vratima, na čijim je obema stranicama bila izrezana ručica u obliku jabuke na sedlu, gurnu jednu od stranica i pogleda u usku prostoriju.

Sa desne strane nalazio se šank. Išao je odmah od vrata i protezao skero do kraja prostorije, kako bi što više gostiju moglo da stane uz šank. Na taj način saluner je imao prilike da posluži znatno veći broj ljudi. Da se ograničio samo na ne-

koliko stolova, „Raj viskija” ne bi tako dobro prolazio.

Krčma je u to vreme bila skóro prazna. Samo za jednim stolom, koji je stajao pored jedinog prozora, sedelo je petoro ljudi i igralo poker.

Vajat ih pogleda površno kratkim pogledom i okrete se prema šanku.

Hal Logan ga pogleda mrzovoljno, sa uzdahom se podiže sa svog sedišta, osloni se levom rukom, na kojoj su bila samo tri prsta, na šank i desnom rukom dohvati bocu sa viskijem.

Maršal zatrese glavom.

— Hvala, mister, želeo bih samo jednu čašu vode.

— Vode? — primeti saluner jetko. — Napolju je imate u pojilu za konje isto tako.

— Da, ali je prljava i topla kao supa. Ne bih imao ništa protiv kada biste je vi pili.

Saluner se glupavo isceri. — Oj rajt. — Zatim dohvati čašu i gurnu je u posudu za pranje i ispiranje čaša i napuni je vodom.

Vajat zavrte glavom.

Bio je to bezobrazluk da ga ponudi vodom iz posude za ispiranje čaša, koja je u toku dana najviše jedanput menjana.

— Onda mi dajte jednu čašu mleka.

— U redu — progundā točilac, okrete se, razmaknu zavesu od nanižanih perli i prodera se u hodnik, koji se odmah tu nalazio.

— Dženet, jednu čašu mleka! Za jednog stranca!

To što je naknadno izgovorio, bilo je očigledno neophodno, jer izgleda da su meštani mislili da je mleko samo za bebe.

Dok je Vajat pio mleko, posmatrao je neupadljivo, sa strane, ljude preko za kockarskim stolom.

Dvojica od njih bila su slična jedan drugom, kao jaje jajetu. Znači da su bili blizanci. Treći je bio jedan ugojeni čovek, koji nije nosio prsluk i koji je svoje pantalone podigao skoro do ispod ramenâ. Imao je ogromne brkove kao u morskog lava i čelavu glavu, na kojoj se nalazio samo mali krajičak kose u obliku venca.

Mnogo interesantniji, nego ova trojica, bila su druga dvojica, koji su sedeli na suprot njima, leđima okrenutim prozoru. Jedan od njih je imao na glavi novi sivi šešir sa uskim obodom i krutim gornjim delom; bio je to takozvani „kalifornija šešir”. Odelo mu je bilo svetlosivo i sašiveno po poslednjoj modi. Košulja mu je bila bela, a svileña, kravata mrke boje. Oko žaketa opasao je jedan opasač za oružje. Lice mu je bilo duguljasto, mršavo i koščato. Oči, koje je povremeno podizao, preletele bi po koji put preko lica trojice kockarskih partnera.

Taj čovek bio je Džozef Bernard Liši.

Vajat uskoro primeti da je igrao zajedno sa onim, koji je sedeo sa njegove leve strane, jer on uopšte nije gledao na njega, dok je ostalu trojicu držao oštro na oku.

Čovek pored Lišija bio je Donald Šarps, snažan zdepasti čovek, crvene kose i žutih očiju.

Vajat se opet okrete saluneru.

— Ja sam poznanik Majka Morkrofta — reče, kako bi oprobao sreću.

Na krčmarevom licu nije moglo

da se primeti da je poznavao tog čoveka.

— Pa, onda? — primeti maršal. — Izgleda da nisam ovde dobro došao?

— A, gde ste to hteli?

— Čekam ovde na svoje prijatelje. Želeli bismo da proslavimo u „Prašnjavom baru” nekoliko dana; Morkroft je trebalo da nas ovde sačeka.

Šansa, da će jedna grupa ljudi nekoliko dana u gradu da proslavlja, odjednom učini da trömi Halman Logan postane raspoložen. Stvar je samo u jednom bila nezgodna: stranac je govorio o „Prašnjavom baru”; a, on se nalazio prekoputa i pripadao je Bertu Marlou. Ni u kom slučaju Logan nije hteo da dozvoli da taj „stari mangup” preko ubere lepu paru.

— Kako da ne, mister, ovde ste dobro došli. A, Morkrofta poznajem. On se čak i javio. Samo ste pogrešili ime krčme: hoće sa vama da se sretne ovde u „Raju viskija”, a ne u „Prašnjavom baru”! A, vi se baš u njemu nalazite.

Zračio je odjednom velikom poslovnosću, nasu mu još jednom čašu mleka i privuče kutiju sa „virdžinija” cigarama.

Vajat uze jednu cigaru boje slame, gurnu je među svoje velike, ravnomerno izrasle bele zube i zapali šibicu o ivicu šanka.

Namerno je izmislio priču sa „Prašnjavim barom” i uspeh nije izostao. Maršal samo nije bio ubeđen da je saluner stvarno poznavao Morkrofta. Isto, kao i ljudi u Los Angelesu, sumnjao je i Vajat, da se čovek, koji je poslao pismo Ester Hajdi, zvao stvarno Morkroft. Međutim, neko je

morao da pošalje vest. A baš toga je maršal i tražio.

Vajat je pokušavao to da primeti na ljubaznom licu salunera, pri čemu se i on takođe smeškao.

— Moj prijatelj se u stvari ne zove Morkroft. Prokletstvo, ne mogu sada više da se setim. Ali, tačno je da smo stvarno trebali da se sastanemo u „Raju viskija”. Kada bih sada samo znao kako se moj partner zvao! Mislim da se sećam, da je tada sebe nazivao Morkroftom. Međutim, kada mi je sada pisao pismo, drugojačije se potpisao. Sada se više ne sećam tačno.

— Pismo? — pređe lukavo preko krčmarevih usana.

Maršal je morao da bude vrlo oprezan, jer nije bilo isključeno da je ovde bio blizu traga čoveku koji je sebe nazvao Morkroftom.

On gurnu krčmaru novčić od pola dolara, koji ga smota vešto, kao kakav mađioničar. Smešak na licu Halmana Logana postade još slađi.

Vajat se naže iznad čaše i pored cigare prošaputa:

— Možda se još uvek sećate njege. Pisao mi je jedno lepo pismo u Los Anđeles.

Preko naboranog krčmarevog lica prelete senka.

— U Los Anđeles?

— Da, u Los Anđeles.

Salunеров pogled pređe ispitivački preko strančeve prilike.

— Došli ste iz Los Anđelesa?

— Ne, naravno, ne. Dolazim iz Kanzasa.

— Iz Kanzasa? A, vaš prijatelj je iz Teksasa?

— U svakom slučaju.

Saluner privuče bocu sa viskijem, gurnu jednu čašu ispred maršala,

stavi jednu i pored sebe i napuni ih.

Vajat nije ni pomišljao da pije loš viski. Umesto toga popi jedan gutljaj mleka.

Preko ivice svoje čaše saluner je i dalje posmatrao maršala.

— Recite, maločas ste govorili o Los Anđelesu? Ukoliko je pismo poslato za Los Anđeles, kako ste ga dobili u Kanzasu?

— To je sasvim jednostavna stvar — odgovori maršal. — U Los Anđelesu imam dobrog prijatelja, koji mi ga je poslao.

Kako da se objasni neobično ponašanje salunera? Da li je i on imao lošu savest kao mnogi ljudi u tom kraju, ili je možda stvarno nešto znao o slučaju Hajdi?

Ime grada Los Anđelesa kao da je na njega ostavilo nekakav utisak. Međutim, to nije još ništa sumnjivo izgledalo.

Vajat je i dalje morao da bude vrlo oprezan.

— Imamo jedan zajednički posao — objasni, kada ga je saluner upitao za razlog njegovog dolaska u Teksas.

— Aha, pa zbog toga ste hteli da se ovde sastanete sa vašim prijateljima i Morkroftom?

— Pravilno.

Vajat je razgovarao još jedno četvrt sata sa krčmarom. Nakon toga bio je siguran da ovaj Halman Logan nije ništa znao o slučaju Hajdi i samo je radi moguće zarade, koju bi imao ako bi se društvo zadržalo u Lamesi, zadržavao maršala. Logan je po prirodi bio radoznao čovek koji je pored toga, iz ko zna kojih razloga, bio i loše savesti.

Prema tome od toga nije bilo ništa.

Saluner se odjednom naže napred preko šanka i stavi svoju levu ruku na snažan ručni maršalov zglob.

— Tamo preko, ona dvojica ne pripadaju li vašim prijateljima?

Vajat zavrte glavom, ne okrećući se. U ogledalu iznad šanka mogao je da posmatra strance, koji su igrali poker sa trojicom iz Lamese.

— Ne, sigurno ne, saluneru.

— Onaj u sivom fraku zove se Liši, A, drugi, koji sedi pored njega, je Donald Šarps. Vi, dakle, ne poznajete momke?

— Ne. I zbog toga se mnogo me sekiram.

— Mogu da razumem. To su skitnice. Oni pripadaju Džordžu Jelineku.

Maršal nije mogao a da se odjednom ne seti čoveka iz Elsvorta, sa kojim se sukobio pre deceniju i po, posle svog prvog doživljaja kao nosilac značke u Elsvortu. Džordž Jelinek bio je u to vreme prilično poznat kockar i siledžija!

Misli su se redale jedna za drugom. Odjednom, kao brzinom munje, zatvori se lanac sećanja sa otmicom šestogodišnjeg Džona Belvedera preko u Topeki. I tada je Jelinekovo ime bilo u vezi sa tim slučajem. Međutim, kartaroš se izvukao iz toga. Mali Džonas Belvedere je nakon tri meseca pronađen mrtav od strane jednog vozača poštanskih kola ispod jednog žbuna na Overlandovom Salina putu.

Da li je i ovde nešto bilo sa tim u vezi? Da li je to bio prvi sveži trag? Da li je taj Džordž Jelinek imao nečeg zajedničkog sa nestan-

kom inženjera Hajdija iz Los Anđelesa.

To je ipak bilo jedva moguće. Kako su mogli konci jednog tako malog bandita na zapadu da dopru do dalekog Los Anđelesa na obali? Međutim, Jelinek je mogao da bude u vezi sa ljudima koji su živeli preko na obali, možda putem neke grupe bandita.

Posle iskustava koje je čovek iz Misurija stekao sa bandom „ljudi sa vešalima“, ništa ga više nije moglo da iznenadi. U ovoj zemlji bilo je sve moguće. Zbog čega nije mogao jedan kartaroš da pripada nekoj grupi zlikovaca, koji su se interesovali za otmice pojedinih ljudi? Možda je Jelinek bio taj koji je otete žrtve ovde negde smeštao i uklanjao? Međutim, te misli bile su najverovatnije preuveličane.

Ukoliko je Jelinek, koji se nalazio ovde u teksaškom, peskovitom gradu Lamesi, bio ista ličnost kao i onaj Džordž Jelinek, koga je Vajat upoznao pre petnaest godina u Elsvortu, gore na severnom delu Kanzasa, onda je u svakom slučaju morao da bude veoma oprezan u gradu i sumnja u pogledu njega bi znatno porasla.

Vajat je u ogledalu posmatrao čoveka, koga je saluner nazvao Lišijem.

Činilo mu se kao da je to ime već negde čuo; međutim, nije mogao da se seti gde je to bilo.

Crvenokosog Šarpsa sa sigurnošću nije poznavao.

— Jelinek nije iz grada? — upita tada.

Saluner zavrte glavom.

— Sa koliko partnera je došao u Lamesu?

— Koliko ja mogu da procenim, doveo je četvoricu sa sobom. Ovog Lišija, crvenog Šarpsa, nekog čoveka po imenu Leroj i jednog ogromnog skitnicu, po imenu Dejvi Džekson. Ali, naravno, može da ih bude i više. Tako brzo to ne pada u oči.

Više nije moglo od salunera ništa da se sazna.

Vajat plati i napusti krčmu.

Kada se vratio u štalu za iznajmljivanje i smeštaj konja, sedeo je stari, koji je primio konja, na jednom kamenom stepeniku na suncu. Na glavi je imao široki slamni šešir, koji mu je pravio senku skoro do ramena. Svoje ispucane ruke od vetra stavio je preko poderanih nogavica od pantalona.

Kada je maršal ušao, stari ga kratko pogleda i klimnu glavom.

— Već ćete da vodite konja?

— Ne. Hteo sam nešto da vas pitam, mister.

— Da pitate? Oh, to nikada nije dobro, stranče. Čovek najbolje da ništa ne pita. Onda nema prilike da dobije pogrešne odgovore.

— U tome ima istine, bez sumnje. Međutim, ipak bih želeo nešto da vas pitam, mister Tumlin.

Stari naglo okrete glavu.

— Otkud znate moje ime? Ono se ne nalazi gore na firmi.

— Poznajem ga i pored toga. Naime, pre nekoliko godina sam već ostavljao svog konja kod vas.

— I tada takođe nisam rekao kako se zovem!

— I niste. Međutim, tada ste imali jednog crnog konjušara koji mi je to rekao.

Stari se obrisa po čelu, na kome se odjedanput pojaviše debele graške znoja.

„Prokletstvo! Zar je u ovom peskovitom pustinjском гнезду svako imao nemirnu savest?” — Vajat je osetio da i ovde neće uspeti ništa da sazna.

— Hteo sam da razgovaram sa šerifom. Međutim, nije tu.

Tumlin zatrese glavom.

— Ne, odjahao je na jednu od farmi u okolini. Ukoliko ste pametni, ne bi ni trebalo da razgovarate sa njim.

— Zbog čega ne?

— To je vrlo zakopčan očvek. Trebali ste da vidite kako se svojevremeno ponašao sa Šaronovima.

— Video sam. Baš sam tada bio u gradu.

Sopstvenik štale za iznajmljivanje i zamenu konja posmatrao je Vajata upitnim očima, koje je bio prinuđen da skupi, jer ga je sunčeva svetlost zaslepljivala.

Vajat izvadi pola dolara iz džepa, baci ga uvis, uhvati ga ponovo većto i primeti:

— Jedan ovakav novčić se ovde teško zarađuje, zar ne?

— To bi se moglo reći — odgovori stari, progutavši pljuvačku.

— Pretpostavljam da se za to može da dobije dobra porcija viskija?

— Da, može da se dobije.

— U redu. Vajat baci novčić opet uvis, ponovo ga uhvati i kao uzgred reče:

— Bilo bi mi drago da saznam gde Jelinek stanuje?

Stari se trže odjednom.

— Jelinek? Ne znam. Niko ne zna. Baš niko! Otidite do „Usisivača prašine” preko; ponekad dolazi tamo. A, u „Raju viskija” kod Logana su nje-

govi prijatelji. Međutim, izgleda da sam suviše govorio.

Vajat ostavi novčić na stepenik pored starog.

Ovaj ga gurnu svojom ispucalom rukom odmah nazad.

— Ne, hvala, za to ne mogu da uzmem nikakav novac.

— Uzmite sasvim mirno. Možda ću još više da vas pitam.

— Nisam ništa rekao.

Stari se podiže i brzim koracima ode preko dvorišta u štalu.

Vajat izađe iz štale za iznajmljivanje ponovo na ulicu.

Sunce se lagano spuštalo ka zapadnom horizontu, ali je još uvek bacalo snopove svojih zrakova po prašnjoj ulici.

Ukoso prekoputa nalazio se bar „Usisivač prašine”.

Bilo je to sasvim dobro ime, koje je potpuno odgovaralo. Jer sve što se ovde nalazilo bila je jara i prašina.

Vajat je razmišljao da li bi bilo dobro da sada sretne Jelineka, koji je mogao sasvim sigurno da ga se seti.

Međutim, nije imao vremena za gubljenje. Na šta bi morao još da čeka? Zbog toga dođe do krčme, razmaknu zavesu od nanizanih staklenih perli i pusti je za sobom da zvečeći tresne.

U krčmi je bilo polumračno. Za šankom bio je naslonjen jedan jedini gost, koji je očigledno bio dobro zagrejan. Inače, izgleda da u krčmi nije više bilo nikog.

Vajat priđe šanku i pogleda u naborano lice Berta Marloua.

Ovaj ga pogleda upitno. — Viski? — upita samo.

Vajat zatrese glavom.

— Ne.

Zatim spusti opet pola dolara da padne na šank i upita:

— Gde je Jelinek?

Marlou, koji je svojevremeno prilikom borbe šerifa Skota protivu Šaronovih, bio na strani predstavnika zakona, nesvesno se trže.

Da li je i ovaj jedan od Jelinekovich?

Čovek iz Misurija izvadi još jedan mali srebrni novčić iz džepa i baci ga pored drugog.

— Pa...?

— Krčmar zavrte glavom. — Žao mi je. — Zatim gurnu oba novčića nazad. — Na žalost ne mogu ništa da vam odgovorim. Ne znam gde stanuje.

— Međutim, vi ga poznajete?

— Poznajem ga. Ali, pojma nemam gde stanuje. Pitajte, možda, preko kod Logana.

— Vajat odmahnu rukom.

— Vi tačno znate da sam tamo već bio.

— Tačno. I on takođe nije mogao da vam odgovori. Savetujem vam da upitate šerifa, mister.

— Taj savet sam već dao sam sebi i zato ne mogu da vas platim. Na žalost, šerif nije u svojoj kancelariji.

Marlou baci jedan brzi pogled na pijanog gosta, običe zatim oko šanka i povuče Vajata Erpa malo u stranu.

— Slušajte, mister, ne brinem se o stvarima što se dešavaju u gradu. Ali, nešto ću vam reći, pripadali vi Jelineku ili ne: od pre nekoliko nedelja u gradu je sam đavo! Niko ne sme više da se usudi da noću napusti Lamesu. Sotona će ga znati zbog čega. Neko ima nešto protiv toga.

— Jelinek? — upita Vajat preko levog ramena.

Marlou sleže ramenima.

— Ne znam. — Protrlja svoje snažne ruke o zelenu kecelju. — Zasta ne znam. Međutim, to nije neko iz grada. Ne bismo mogli nijednom sugrađaninu da savetujemo da tako nešto učini. Ne živimo li mi ovde i bez toga već u čistilištu? Nije potrebno da sada neko dođe i da od njega napravi pakao!

Vajat upitno pogleda krčmara u oči. Ovaj Bat Marlou svidao mu se mnogo više nego lukavi sopstvenik „Raja viskija”.

— Možda će to nešto da vam kaže, ukoliko vam izjavim da ne pripadam Jelineku.

Marloove se oči povećale i raširile.

— Jes, mister, to mi mnogo govori. — On dohvati jednu bocu brendija i nasu ga za jednu trećinu u čašu. — Živeli!

Hteo ili ne, Vajat je morao da uzme ponuđeno piće i da ga izruči u sebe. Žestoko piće, paleći ga, proteče mu niz grlo.

Marlou se skloni opet iza šanka, jer je primetio dvojicu kako uđu kroz zavesu od nanizanih perli.

Ne okrećući se, Vajat ugleda u ogromnom ogledalu, koje se nalazilo iznad police, da je jedan od njih bio čovek iz Elsvorta, Džordž Jelinek!

Pored njega je išao jedan krivonogi čovek, kukastog nosa, čije su oči bile suviše blizu jedno drugom; bio je to čovek iz Kentakija, Red Le-roj.

Marlou podiže glavu sa namerom da nešto došapne Vajatu.

Maršal klimnu glavom.

— Znam.

U ovom Batu Marlou je, dakle, upoznao jednog skroz čestitog čoveka. Doduše, nije znao da li bi u nuždi mogao na njega da računa, ali u svakom slučaju bio je siguran da ga ovaj čovek ne bi iznenada napao sa leđa. Sa vlasnikom „Raja viskija” nije mogao da bude tako siguran u to.

Vajat krenu duž šanka i izađe iz krčme, ne okrećući se, kroz vrata u hodnik.

Na taj način Jelinek mu nije video lice.

Prekoputa se nalazio Holbomov pansion za iznajmljivanje. Vajat uze jednu sobu za jednu noć. Potom sede pored prozora, koji je gledao na ulicu i počeo da osmatra kroz požutelu, isprljanu zavesu.

Bilo je prilično tiho, takođe i pred veče, na glavnoj ulici u Lamesi.

Nešto posle pola osam primeti kako gore iz poslednje poprečne ulice dolazi Džoni Skot. Šerif je jahao prema dvorištu svoje kancelarije i odmah zatim otvoriše se vrata od kancelarije.

Vajat se odlučio da sada ne traži Skota, kako se ne bi izložio opasnosti da sretne Jelineka. Ne bi bilo dobro ukoliko bi kartaroš još pre noći saznao da je on stigao u grad.

Vajat ostade i dalje pored svog mesta kraj prozora, posmatrajući ulicu. Međutim, primetio je samo dugačkog, mršavog čoveka, koji je zauzeo mesto u jednoj od stolica za ljuljanje na verandi bara „Usisivač prašine”.

Do tog časa još nije znao da je dugajlija bio Dejvi Džekson, koji je takođe pripadao Jelinekovim ljudima.

Postepeno je počelo da se smrkava i nekoliko ljudi skrenuše u krčme.

Život u glavnoj ulici u Lamesi bio je vidljivo turoban i umoran.

Vajat sačeka dok se potpuno ne smrači, a zatim napusti svoje boravište kroz dvorište. Između uskih kuća dođe do Voter strita i odatle nazad u glavnu ulicu.

Kad je preko verande „Dastbloter” saluna prolazio pored dugonogog Džeksona, ovaj je tako daleko ispružio noge, da je Vajat mogao da se saplete preko njih. Gazio je kao roda između njih. Nije želeo da se sa njim dugo objašnjava i da se na taj način samo nepotrebno uzrujava.

Dugonogi Džekson primetio je to, bezobrazno se cereći.

— To si dobro učinio, momče. Tako nam se sviđa.

Sada je Vajat znao kome čovek pripada.

Produži dalje i pogleda u šerifovu kancelariju, gde je stajala jedna mala kerozinska lampa na stolu. Međutim, Skot nije bio tu.

Vajat uđe u kancelariju i pogleda kroz vrata. Džoni Skota nije bilo nigde.

Maršal ode niz ulicu i zastade pred jednom malom kućom, koju su građani Lamese uredili kao crkvu.

Vajat primeti da su vrata bila otvorena i baci jedan pogled u mali prostor za molitvu.

Gore na podijumu, pored propovedaonice, stajao je čovek u crnom odelu. Glava mu je bila spuštena i ruke skrštene. Bilo je očigledno da je utonuo u molitvu.

Kako ga ne bi smetao, Vajat htede da izađe, ali ga zadrža glas pastora.

— Uđite samo unutra. Božji hram je svima dostupan. Zbog toga ga i držim otvorenog u svako doba.

— To je dobra stvar, velečasni — primeti Vajat, skidajući šešir, kako bi ušao u malu crkvu.

Velečasni se okrete i pogleda ga.

Lice mu je bilo dobroćudno, prijateljsko, na kojem je blistao par kristalno bistrih očiju. Sa interesovanjem pogleda stranca.

— Ne dolazite u dobro vreme u grad, mister.

— I ja imam takav osećaj.

Pastor uze malu lampu, koja mu je stajala na predikaonici i malo uvrnu fitilj.

— U grad su došli zli ljudi i želeo bih da vas posavetujem da ne napustate Lamesu u toku noći.

— To je dobronameran savet, velečasni. Međutim, i pored toga nameravam da sada napustim grad.

— Mister, ovde ima ljudi koji imaju nešto protiv onih, koji noću napuštaju grad.

— Baš te ljubazne ljude sam hteo da upoznam. Samo iz tog razloga i želim da napustim grad.

Velečasni okrete glavu i pogleda u oči čoveka iz Misurija, koje su sevale.

— Vi niste iz Teksasa, zar ne?

— Ne.

— Negde sam vas već video. Sada samo ne mogu da se setim gde je to bilo. Međutim, vaše lice mi je poznato.

Četvrt sata kasnije, kada je velečasni Džonatan Melbi kod kuće u svojoj dnevnoj sobi, uzeo jednu od knjiga sa police, odjednom zastade i kao začaran pogleda u list novina, koji je stajao na polici pored knjige.

Na jednoj ne tako oštroj fotografiji moglo je da se prepozna lice nekog čoveka. Bilo je to lepo oblikovano, izražajno lice — koje je Džonatan Melbi video pre jedva petnaest minuta, preko u malom božjem hramu.

Bilo je to lice slavnog maršala Vajata Erpa.

Pošto je Melbi savladao svoje zaprepašćenje, požuri ka kućnim vratima, otvori ih i izađe na ulicu.

Međutim, stranca, više nije bilo nigde.

Vajat Erp bio je u gradu!

Verovatno da nije hteo da to neko sazna. Sveštenik se prema tome ravnao.

Maršal nije izabrao isti put, kojim je prošle noći išao šerif. Išao je glavnom ulicom, skoro do njenog kraja, ali tada skrenu ispred poslednjih kuća udesno, pređe preko jedne ograde i nađe se u jednom vrtu, čiji je spoljni zid bio prema ulici.

Bio je to nizak zid od kamena. Vajat čučnu iza njega i pažljivo počeo da osluškuje u noći u savani.

Nije proteklo ni pet minuta, kada začu sa desne strane nečije korake.

Prilično brzo priđe jedan čovek i pogleda preko ograde u dvorište.

Vajat Erp je shvatio da su ga već primetili u glavnoj ulici i videli kada je ispred zadnjih kuća skrenuo i verovatno tu ušao u dvorište.

Čovek za trenutak zastade, zatim priđe još bliže i opet se nađe preko ograde.

Mogao je sada skoro da dohvati maršala, ali ga nije primetio, pošto se Vajat tesno pripio uz ogradu, tako da se u mraku nije ni razlikovao od nje.

Vajat pogleda uvis i primeti siluetu čoveka iznad sebe. Video je široki obod šešira, ramena i — revolver, koji je čovek držao u ruci.

Čovek iz Misurija se tada naglo diže, uhvati desnom rukom čoveka za gušu i istrže mu kolt iz ruke.

Ovaj je pokušao da se brani, ali se tom prilikom okliznu i ivicom čela tako snažno tresnu o zemlju, da ostade da leži ošamućen. Maršal ga odvuče u dvorište.

Vajat mu smače maramu sa vrata, zapuši mu usta sa njom i osigura je drugom maramom iz svog džepa. Potom mu njegovim opasčem veza ruke i noge i ostavi ga da leži.

Maršal se oprezno podiže, pogleda preko ograde i iskoči napolje.

Utom začu sa leve strane poluglasni šapat nekog čoveka:

— Jesi li ti to, Dejv?

— Jes — odgovori maršal nerazgovetno.

— Da li je bilo nešto u dvorištu?

— Ne, ništa.

— Ali, momak je ipak tamo preko skrenuo. Mora da je u dvorištu. Da je otišao dalje, ja bih ga video. U kuću u svakom slučaju nije ušao.

— Pst! — prošišta Vajat. — Hodi ovamo.

— Da li će da upali blef?

Leroj priđe na pet jardi, međutim, stade, nađe se napred i širom otvori oči, kako bi drugog mogao bolje da vidi.

Nije bilo sumnje: postao je nepoverljiv.

Tada Vajat pokaza rukom prema dvorištu.

— Tamo, zar ne vidiš?

Ali, Leroj je postao tako sumnji-

čav, da on sada ispusti jedan dupli zvižduk. Nakon toga sa druge strane dvorišta odmah dotrča jedan čovek, a iza maršala se pojavi još jedan, koji mora da je došao iz jednog obližnjeg ambara.

Tri čoveka oko njega! Nemo kao smreke stajali su tu i ukočeno ga posmatrali.

Tada jedan od njih dade znak i sva trojica se sjuriše na maršala.

Vajat obori prvog jednim udarcem desne ruke, raspali drugog levim krošecom po glavi i ponovo desnim bekhendom okrznu trećeg, koji se već sasvim blizu primakao.

Skitnica odskoči nazad i istrže revolver.

Vajat polete napred, podiže desnu nogu i pogodi čoveka u ruku u kojoj je držao oružje.

Pa ipak, odjeknu jedan pucanj kroz noć.

Čovek polete na njega promuklim krikom.

Vajat je stajao kao stena i tako ga snažno raspali levicom u rebra, da mu istera vazduh i obori ga na kolena.

Jedan od ostalih se podiže i izvuče revolver.

Vajat, koji je to primetio, ponovo zamahnu svojim bekhendom, tako da ga ovog puta tačno pogodi.

Sva trojica ščućurila su se na zemlji i stenjala.

Kada je sada čovek, koji je maršala prvi napao, takođe hteo da izvuče oružje, Vajat polete na njega, istrže mu kolt iz ruke i takođe i drugi revolver.

Kada su svi bili razoružani, Vajat se skloni odatle.

Mada je jedan od njih kriknuo, čovek iz Misurija ipak nije mogao nijednog od njih da prepozna.

Međutim, za njega nije bilo nikakve sumnje da su to bili Jelinekovi ljudi. I to dugajlija Džekson i Donald Šarps a treći čovek je bio Red Leroj. Da li je Jelinek bio četvrti, ostalo je otvoreno pitanje.

Sledećeg jutra za ljude u Lamesi bila je senzacija: po prvi put, posle niza nedelja, nisu se Jelinekovi ljudi primetili na verandama.

Bilo je već jedanaest sati kada takođe šerif Skot začuđeno pogleda na verande dveju krčmi, na kojima su se skitnice inače već od devet časova sakupljale, da bi tek u kasnim popodnevnim satima napuštali krčme.

Šta se dogodilo?

Oko podne počela je da kruži vest da se u protekloj noći na južnom delu grada odigrala bitka.

Da li su Jelinekovi ljudi naišli na ozbiljni otpor u Lamesi? Da li su se ljudi u gradu konačno okupili, kako bi se branili protiv tih bandita?

Kada je maršal sebi jednom pružio zadovoljstvo duže da spava i nešto posle jedanaest sati izašao iz pansiona, šerif Skot je mislio da ne vidi dobro.

Da li je to preko pred vratima saluna stajao zaista Vajat Erp ili ga je nekakva utvara pravila ludim?

Skot brzim koracima pređe ulicu i stade ispred maršala.

— Da li to sanjam ili ste to vi stvarno?

— Ja bih bio za stvarnost — prekide ga maršal, koji je još za pola glave bio viši od Skota. Merio je šerifa lakim smeškom. — Kako je, mister Skot?

Šerif proguta vazduh.

— Grom i pakao, to ipak ne može da bude istina! Još od vremena okršaja sa Šaronovima ovde se nije ništa događalo. I baš sada se vi pojavljujete. Samo vas je nebo poslalo.

— Varate se, Skot. Jedno pismo iz Los Anđelesa me je ovde dovelo.

Vajat se dohvati za džep i pruži šerifu pismo Ester Hajdi i pismo Morkrofta.

Džoni Skot pročitao je oba pažljivo, savi ih i vrati maršalu.

— Ljudi su baš nepažljivi! Nije li to dovoljno da vi ovde na srednjem zapadu morate da se tučete sa kojekakvim lupežima? Niste li baš skoro okončali strašnu priču sa „sivolikima”? Moraju li ljudi iz takozvanih civilizovanih krajeva na obali da traže i tu vaše prisustvo? Ne znam šta ljudi zamišljaju kada mogu od jednog šerifa na zapadu da zahtevaju da se gnjavi i sa takvim glupostima. Nije li to neka naduvana stvar! Ovde ne postoji niko ko se zove Majk Morkroft, to vam mogu sa sigurnošću reći u svako doba.

Vajat sleže ramenima.

— Ko zna.

— Ne, možete da se oslonite na mene. Ovde svakog poznajem. Takvo ime ovde uopšte ne postoji.

— To je moguće. Međutim, sigurno je da postoji čovek koji je napisao ovo pismo ženi.

— To ne verujem, maršale. Pre mogu da pretpostavljam da je neko hteo da se napravi važan kod žene, kako bi joj raspalio maštu. To nam je takođe poznato. Ima svakojakih stvorenja u ovom velikom zoološkom vrtu.

Maršal je morao sebi da prizna da se nekada tako bojažljivi šerif, prilično izmenio.

— To je tačno, Skot. Ali, u ovom slučaju sam ubeđen da stvar mora da ima dubljeg korena.

— Radi čega tako mislite?

— Znaite, da je Morkroftovo pismo stiglo iz Los Anđelesa ili iz nekog drugog grada na obali, onda bih i ja bio vašeg mišljenja. Međutim, u ovom slučaju, ne bih mogao da vam se pridružim. Pismo je stiglo iz Teksasa. Iz Lamese! Mislite li ozbiljno da ima nekog u Lamesi ko bi trošio vreme na to kako bi pisao nekoj nepoznatoj ženi, koja živi udaljena od njega preko devet stotina milja, a da za to nema neki dublji razlog?

— Razlog ima svakako! On pripada onoj vrsti ljudi, koji imaju potrebe da muče druge ljude. Raduje se što može da čepka po rani neke žene u Los Anđelesu.

Vajat zatrese glavom.

— Ne, Skot, u ovom slučaju je nešto drugo. Čovek, koji je pisao pismo, upoznat je sa slučajem. I on verovatno zna više, nego što je izneo. Bojim se, da mu nije čista savest. I, to iz dva razloga. Prvo, jer se boji ljudi, koji na svojoj savesti imaju zločin nad Hajdijem i drugo, on je verovatno čovek koji nije smeo sebi da dozvoli da svoje ime javno spomene, jer se čak i šerifa plaši.

Ovaj zavрте glavom.

— Ne bih znao ko bi to mogao da bude. I pored najbolje volje ne mogu da pretpostavim. da je taj Hajdi još živ. Mislim da sam pre četrnaest dana čitao o tom slučaju u novinama, koje mi dolaze poštom. Međutim, prirodno je da nisam mogao da se bliže pozabavim time, jer smo ovde imali drugih briga.

I, tada Skot obavesti čoveka iz Misurija o svemu, što se poslednjih nedelja događalo u gradu. Na kraju mu ispriča da je u protekloj noći na južnom delu grada bila neka tuča, koju su dva građanina posmatrala i njemu saopštila.

Ono što je njega, kao i ljude u gradu iznenadilo, bila je činjenica da se Jelinekovi ljudi danas nisu primetili.

— Voleo bih samo da znam šta bi to trebalo da znači. Već nedeljama lupeži su hvatili zjale, do kasno popodne po verandama i blenuli u ljude. Devojke i žene nisu se uopšte usuđivale da prođu pored njih, jer su ih tipovi uvek vređali i besramno oslovljavali. A, eto, sada su odjednom nestali!

Vajat baci pogled ka baru „Usisivač prašine”.

— Da li ste već bili preko?

Skot ga pogleda začuđeno.

— U krčmi? Ne mislite valjda ozbiljno da sam već od jutros imao potrebe da nešto popijem?

— Naravno da ne. Međutim, mislio sam da ste hteli da pogledate vaše „prijatelje”.

— Misлите li da se oni preko kriju?

— Ko zna? Nije isključeno. Možda

ima neko od njih razloga da nešto popije jutros.

Šerif podiže levu obrvu.

— Hej, ne razumem vas, maršale.

— Dodite da pogledamo.

Vajat je išao prvi, a Džoni Skot ga je sledio.

Kada je šerif išao za njim preko ulice, sećao se onog dana kada je svojevremeno došao u Dodž Siti, kako bi potražio Vajata Erpa. Zatekao je maršala nasred ulice u jednom teškom okršaju, koji je, zajedno sa Dokom Holidejom, vodio protiv jedne bande zlikovaca. Kako ga je samo oduševio! Da nije bilo tog čoveka, nekadašnji mali zastupnik poljoprivrednih pribora iz Hjjustona bi sigurno propao bedno.

Čovek iz Misurija pređe sigurnim, krupnim koracima ulicu i razmaknu zavesu od perli na baru „Usisivač prašine”.

Skot ugleda, preko njegovog ramena, trojicu koji su stajali pored šanka: Leroja, Šarpsa i Džeksona!

Hteo je maršala da dodirne po ramenu, međutim Vajat Erp produži i stade pored Leroja.

Tri bandita izgledala su jedno. Džeksonu je gornja usnica odskočila i otekla: Leroju je desno oko bilo modro; a, Šarpsu je lice bilo nagrđeno dvema velikim masnicama tamnoplave boje.

Vajat se nasloni desnim laktom o ivicu šanka i pogleda Leroja u lice, cereći se.

— Prokletstvo, šta vam se to dogodilo? Da vas nisu napali razbojnici?

Šarps, koji nije umeo da se savlađuje, progura se pored Lero-

ja i stade raširenih nogu ispred maršala.

— Šta hoćete vi? Ko ste vi uopšte?

— To sam i ja baš hteo vas da pitam — začu se odjednom izmenjeni i ledeni glas sa maršalovih usana.

Šarps pažljivo oslušnu, nasloni glavu na stranu i prokrešta prema Leroju:

— Hej, ko je ovaj?

Leroj isturi donju vilicu i progunda:

— Neka ga đavo nosi!

Utom se i dugonogi Džekson dovuče i htede da stane iza maršala. Međutim, Vajat se nasloni leđima o šank, ispruži levu ruku, tako da Džekson nije mogao dalje.

— Šta to treba da znači, burazeru — promrmlja dugajlija.

— To treba da znači da ostanesh kod svojih prijatelja. Imam nešto da vas pitam.

— Šta je ovome? — zafrekta Šarps. — Mislím da bismo morali momka malo da sredimo. Šta ti misliš, Red?

— Potpuno sam tvog mišljenja, Don.

Maršal se tada odvoji od šanka i stade raširenih nogu i sa prekrštenim rukama ispred njih.

— Imam osećaj, momci, da vrištíte za ponavljanjem lekcije od sinoć. I, kome je to potrebno, tome treba izaći u susret.

Preko lica trojice prelete senka. Šarps, najjogunastiji od njih, iskezi zube.

— Prokletstvo, to ipak ne može da bude istina! Nije li to momak od sinoć... — On naglo prekide.

Ali, kasno. Leroj opsova:

— Idiot!

Ruka mu polete ka revolveru.

Ali, u tom trenutku polete leva maršalova čizma uvis i raspali ga snažno ispod ručnog zgloba.

Pre no što je dugi Džekson bio sposoban da bilo šta preduzme, primeti u levoj ruci visokog stranca kako zablista teški revolver sa bruniranom, šestouglom cevi.

— Ja bih ipak o tome razmislio, momci. Nije baš svakome zapelo da dva puta u toku dvanaest sati dobije ispoliran nos.

Jelinekovi ljudi pogledaše se unezvereno.

Vajat vrati kolt u futrolu i pogleda prema šerifu, koji je stajao kod ulaza i takođe držao ruku na oružju.

Niti Šarps, niti Džekson, kao i Leroj, ne prozboriše nijednu reč.

Čovek iz Misurija izađe iz saluna, praćen od šerifa.

Kada su stigli na verandu, Skot reče:

— Prokletstvo, to je bilo neuporedivo! To ja nikada ne bih uradio! Neka ga đavo nosi, ali ja mislim da u ovoj službi ništa ne vredi.

Vajat ga pogleda preko ramena.

— To vam je, međutim, palo vrlo kasno na pamet, mister Skot.

— Slušajte, maršale, u međuvremenu nisam imao prilike da nešto drugo pomislim. Grom i pakao! To je bila hrabrost. I, šta će sada da bude?

— Moram da pronađem Jelineka.

Vajat siđe sa verande i krenu ka „Raju viskija”.

Četvrt sata pre toga Jelinek je došao u „Raj viskija”. Liši je bio zajedno sa njim.

Oba kockara nisu sela za kockarski sto, kao što im je to bio običaj, već su prišla šanku i odmeravala salunera.

Sa puno nelagodnosti osećao je Logan njihove poglede na sebi i odmah primetio Jelinekovo povredeno lice.

— Hello, džentlmeni, šta to treba da znači?

Jelinek iskezi zube.

— Šta treba da znači? To bismo mi hteli da čujemo od tebe, ti što „krstiš“ taj viski!

Saluner teško proguta pljuvačku i za pola koraka se pomeri unazad.

— Ne razumem, mister Jelinek. Ne bih mogao da se setim šta sam to učinio, da vi sebi dozvoljavate da razgovarate sa mnom u takvom tonu.

— Razgovaraću sa tobom u još jednom sasvim drugačijem tonu, bitango! Hoću da znam ko je bio taj koji nas je sinoć napao?

— Ne znam, na koga mislite, mister Jelinek, — okrete se krčmar, drhteći od straha.

— Potrebno je samo da razmisliš, pa će ti pasti napamet sigurno. Jutros sam čuo da je taj čovek prvo bio ovde kod tebe i razgovarao sa tobom. Prema tome, poznaješ ga. Ukoliko ti i nisi bio taj koji ga je ovamo pozvao!

— Ali, mister Jelinek! Molim vas lepo...

Kartaroš se tada ispruži preko šanka — i po licu salunera, bledom kao kreč, pljusnu jedna šamarčina.

— Otvori njušku! — podviknu bandit. — Ko je bio momak koji je juče ovde dolazio u krčmu? Liši ga je video.

— Ne poznajem ga.

Krčmar opet teško uzdahnu i imao je muke da proguta knedlu koja ga je gušila.

— Sada ćeš smesta da mi kažeš ko je bio čovek, inače ću ti razbiti lobanju! — zagrme Jelinek.

U tom trenutku vrata se naglo otvoriše. Na njima je stajao maršal.

Jelinek nije imao potrebe da se okreće; video ga je u ogledalu iznad šanka. Odmah ga je prepoznao.

Liši se naglo okrete i ruke približi svojim koltovima.

Jelinek je to primetio i desnim laktom snažno ga gurnu ustranu.

— Pusti to, idiote! — procedi kroz zube.

Liši pogleda svog kolegu začuđeno.

— Šta ti je — šapnu krajičkom ustiju.

— Odmah ćeš da saznaš — odgovori Jelinek, a zatim se okrete, kako bi što glasnije i ljubaznije pozdravio čoveka iz Misurija.

— Pa, da li vide moje stare oči dobro? Vajat Erp!

Liši je imao osećaj, kao da ga je neko udario maljem po glavi. Skupljenih očiju posmatrao je maršala.

Da li je to bilo moguće? Vajat Erp! Ovde u Lamesi!

Jelinek krenu nekoliko koraka napred prema maršalu.

Ali, u sredini krčme zastade i podvuče donju usnicu pod zube. Odjednom mu ipak nije baš bilo prijatno pri duši. Pre svega, jer je mogao sada dobro da uoči smrknuto lice čoveka iz Misurija.

— Maršale, nadam se da ipak niste ovde došli radi mene?

— Nadao sam se i ja takođe, Je-

linek. Međutim, izgleda da će tako ipak da bude.

— Kako to da razumem? — upita bandit lukavo.

— Možda biste mogli da upitate vaše ljude preko u baru „Usisivač prašine”.

— Moje ljude? — upita Jelinek, praveći se da je iznenađen.

— Mislim na bitange sa razbijenim licima. Ili biste želeli da se odreknete momaka?

To bi Jelinek najradije učinio. Međutim, osećao je Lišijev pogled na svojim leđima.

Tog neprijatnog čoveka upoznao je pre nekoliko meseci gore, u Colorado Springsu, prilikom neke pučnjave. Tada se toliko oduševio veštinom baratanja revolverom tog živog strašila za ptice, da je Lišija od tog časa vukao svuda sa sobom, mada ga je to koštalo ne male gomile novaca.

Šerifa je, koji je stajao iza maršala u krčmi, sa vrata pozvao neki jahač, koji tek što je sjahao sa konja.

— Mister Skot! Morate odmah da dođete na Gundramovu farmu. Tamo je lom. Dva momka su se potukla noževima...

Skot klimnu glavom. — Ol rajt. — Zatim doviknu maršalu: — Žao mi je, mister Erp, moram da idem. Ali, nadam se da ćemo se videti kasnije.

— Da, sigurno — odgovori čovek iz Misurija, ne okrećući se.

Kada je Jelinek shvatio da je maršal sada ostao sam, duboko, sa šumom, uvuče vazduh u pluća.

— Nadam se, maršale, da ne tragate još uvek za „ljudima sa ve-

šalima” ovde u prašnjavoj Lamesi?

Maršal odgovori naglo:

— Možda uopšte nemam potrebe da ih tražim, Jelinek. Ima stalno mangupa za vešanje, iako nemaju ničeg zajedničkog sa sivim klanom.

— Ne mislite li time, maršale, valjda na mene?

— Da Jelinek, tačno na vas! Na vas i na mangupe, koji su sa vama došli u grad. Poznato mi je da sprečavate ljude da napuštaju grad kada padne mrak. Vaše skitnice patroliraju oko ovog gnezda i zadržavaju svakoga, ko se usudi da napusti Lamesu.

— Ali, to je nečuvena kleve...

Maršal brzim koracima priđe do njega.

Jelinek je skupio oči i donju vilicu povukao ispod zuba, tako da je ličio na psa koji reži.

— Šta hoćete, Erp?

— Nešto ću vam reći, Jelinek. Pakujte svoje prnje i gubite se. I to još ovog časa. Ukoliko vas ili nekog od vaših ljudi posle šezdeset minuta sretnem negde u gradu, odletećete svi zajedno u zatvor. Je li jasno?

Jelinek proguta knedlu. Njegova šiljata jabučica pomerala se na mršavom vratu gore-dole.

— Za to ćete se kajati, Erpe, kunem vam se! Kako možete na takav način da dirate u moju ličnu slobodu? U svakom slučaju ja sam...

— Šta si ti, Jelinek? — obrati mu se zapovedničkim tonom čovek iz Misurija. — Jedna prokleta skitnica si ti, prevarant na kartama i sada takođe i drumski razbojnik!

Jelinek zaključio da će biti najbolje da se za sada smiri. Mada mu

je u Lišijevom prisustvu to teško palo, uvuče glavu i odvuče se pored maršala napolje.

Liši je još stajao pored šanka, puknu prstom i dade znak saluneru da mu da jedan viski.

Vajat ga je oštro posmatrao.

— Mislim da ste čuli, takođe, o čemu se radi, Liši.

Kicoš tada podiže glavu.

— Šta to treba da znači? — progundā neprijatno šupljim glasom. — Mislite li vi to sasvim ozbiljno da ću dozvoliti da me bilo ko istera iz grada?

Vajat pođe četiri koraka napred i stade tako blizu njega, da je bandit morao da uzmakne jedan korak. Maršal saže glavu i pogleda ga u oči.

— Rekao sam ti kako stoji stvar. U roku od jednog sata imate da se izgubite iz grada. A koga-potom tu zateknem, taj će da odleti u zatvor. Svejedno ko to bio.

Bandit brzim koracima izađe iz krčme.

Logan je otvorenih ustiju i široko razrogačenih očiju posmatrao šta se događalo.

Tada brzim pokretom dohvati jedan zemljani sud sa mlekom ispod stola i iznese jednu čašu.

— Hoćete li jednu čašu mleka, maršale?

— Da, dajte.

Vajat popi nekoliko gutljaja, baci novčić na šank i htjede da krene napolje.

— Čekajte jedan trenutak! Hteo bih nešto da vam kažem, maršale. Juče nisam znao da ste vi Vajat Erp.

— Pa...?

— Moglo bi nešto da vam koristi. Znam neke stvari o Lišiju.

— Šta?

— On je negde iz Kolorada. Možda Denvera ili Kolorado Springsa. To jest, tamo negde ima jednu krčmu...

Maršal se odjednom brzinom mune seti gde je već video to strašilo za ptice. Zajedno sa Dokom Holidejom sreo je tog čoveka pre tri godine u Kolorado Springsu. Ali, Liši to nije znao, jer je bila takva okolnost da Lišiju nisu pali u oči.

— Inače još nešto? — upita Vajat.

Saluner zatrese glavom.

— Ne, to je sve. Međutim, uprkos toga, smatram da je dobro što ste došli u grad.

— Uskoro ću ga napustiti — odgovori maršal i izađe iz bara.

Treperava podnevna jara vladala je u glavnoj ulici. Užareno sunce podklobučavalo je boju na drvenim zidovima kuća.

Kada je maršal izašao na verandu, ugleda Jelineka i Lišija kako stoje na ulici. Stajali su na rastojanju od jedva dvadeset jardi udaljeni jedan od drugog; svaki od njih možda deset jardi udaljen od ulaza u krčmu.

Jelinek je odmah otvorio vatru.

Vajat skoči u stranu i ispali prvo metak u pravcu opasnijeg Lišija, koji je bio izvadio oba revolvera.

Metak iz teškog bantlajn specijala pogodi kicošā iz Kolorada gore desno u rame i obrnu ga oko sopstvene ose.

Vajat mu nije mogao više da posvećuje pažnje, već okrete kolt i nije protekla nijedna desetina sekun-

de, a sledeći metak već sevnu u pravcu hazardera iz Elsvorta.

Takođe i Jelinek je tačno pogođen i to u desnu nadlakticu. Prodorno se prodera od bola.

Nasuprot njemu, stajao je Liši bled kao kreč, sa opuštenim rukama. Prebledelom gizdavcu ispao je revolver iz ruke. Široko otvorenih očiju ukočeno je buljio prema Jelineku.

— Šta se desilo? — stenjao je.

— Šta bi moglo da se dogodi! Pucaj, bre, idiote! — zagrmje Jelinek, pokušavajući da puca levim revolverom.

U tom trenutku iziđoše Džekson, Leroj i Šarps na ulicu. Na izlazu iz „Usisivača prašine“ kao da su bili izbačeni iz puške. Zvečeći je tresnula iza njih zavesa od staklenih pepli.

Šarps opali odmah, ali ga pogodi zrno iz maršalovog revolvera, tako da se sruši unazad na Leroja, koji se takođe pomeri. Džekson takođe otvori vatru, ali pobeže nazad, kako bi potražio zaklon ispod stepeništa i mogao da puca odande, dok ga maršalov metak zakači po levoj jagodici i oprli mu obraz.

Utom skoči jedan sedokosi čovek sa nekih kola, podiže pušku i opali na Šarpsa, koji je sa Lerojem hteo da priđe maršalu s leđa.

Red Leroja pogodi smrtonosno metak iz puške i on se sruši nasred ulice.

Vajat u jednom laganom skoku polete sa verande, držeći ostale u šahu.

Džekson podiže ruke uvis, a Šarps i Liši učiniše to isto.

Vajat pogleda preko glava skitni-

ca prema sedokosom čoveku, koji mu je pritekao u pomoć.

Bio je to čovek srednje visine, mršavog, upalog lica, čupave kose, belosivih gustih obrva i čudnovato kristalno jasnih očiju. Imao je sede brkove, dok mu je brada bila obrasla srebrnastosivim dlakama. I pored sede kose delovao je srazmerno mladalački i mogao je da ima najviše četrdeset i pet godina. Na sebi je imao jednu ispranu zelenu košulju. Pantalone, koje je pridržavao širokim, iskrzanim držačima, bile su navučene preko čizama sa visokom, iskrivljenom potpeticom. Na glavi je imao stari filčani šešir, čija je ivica bila iskrzana i podignuta napred.

U desnom uglu ustiju stajala mu je šibica, koju je žvakao. Široko rasprostranjena navika ljudi na užarenom jugu, kako bi žvakanjem suvog drveta vežbao pljuvačne žlezde.

Čovek spusti pušku, obrisa se levom podlakticom preko lica, teškim koracima se vrati do kola, baci pušku gore i pope se na sedište vozara.

— Trenutak, mister! — doviknu čovek iz Misurija za njim.

Čovek sav pocrvene u licu.

— Sačekajte, moram momke prvo da sklonim na sigurno mesto — reče maršal.

Čovek nemo klimnu glavom, ponovo siđe sa kola, uze svoju pušku i zadrža je u ruci, dok je čovek iz Misurija sprovodio u zatvor povređene bandite.

Kada se Vajat vrati, mrtvaca su već sklonili. U Lamesi nije bilo doktora, koji bi mogao da se pobrine za ranjene.

Marlou izađe na verandu i promrmlja:

— Treba li da pogledam mangupe, maršale?

— Da, previjte im rane.

— U redu. To ću da završim sa svojom sestrom. Za to vreme moraću da zatvorim svoju radnju. I tako neće biti nikoga.

Vajat pogleda čoveka koji mu je pomogao. Ovaj je stajao nasred ulice i držao ruke oslonjene na cev svoje stare puške.

Maršal dodirnu obod svog šešira.

— Ja sam Erp.

— Erp...? — Preko lica čoveka prelete senka. — Maršal Erp?

— Da.

— Ja sam Džoe Gilpin.

Maršalove oči posmatrale su ispitivački lice drugog, dok je govorio:

— Radim ovde u blizini na jednoj živinarskoj farmi. Povremeno dolazim u grad. Mangupe već poznajem.

Maršal tada primeti da je čovek imao dva velika ožiljka na licu, koji nisu bili tako stari.

— Jeste li se sa Jelinekom sukobili?

— Ne znam. Međutim, mislim sigurno da su to bili ti nitkovi.

Prema tome i Gilpin je bio jedan od onih, koji su bili uveče u gradu i od strane Jelineka bili sprečeni da napuste Lamesu.

Da li je to bio razlog zbog kojeg je ovaj Gilpin pomogao maršalu?

Vajat nije mogao u to da poveruje.

Odjednom mu nešto neobično pade na um, što zaključi da odmah sprovede u život.

— Dodite, mister Gilpin, da sastavim izveštaj.

— Šta ću vam ja?

— Vi treba samo da potpišete.

Džoe Gilpin pođe za njim u kancelariju.

Maršal je vrlo brzo sastavio nekoliko redova, što se odigralo u glavnoj ulici.

Potom pruži Gilpinu pero.

Ovaj potpisa nezgrapnim, ulevo nakrenutim rukopisom, svoje ime ispod toga: Džoe Gilpin, Lamesa.

Vajat se okrete, dohvati rukom džep i izvadi pismo Ester Hajdi. Iz koverta izvuče pismo, koje je iz Lamese poslato njoj.

Tamo je stajao istim ulevo nakrenutim nezgrapnim rukopisom: Majk Morkroft, a isto tako i reč: Lamesa. Čovek nije morao da bude nikakav poznavalac rukopisa, da bi na prvi pogled mogao da ustanovi da je to bio jedan isti rukopis.

Vajat vrati pisma u džep. Gilpin je taman ustao i stavio pero pored mastionice.

— Je li tako u redu, maršale?

— Da, mister Morkroft.

Gilpin, koji je već prešao dva koraka ka vratima, zastade kao prikovani. Zatim se lagano okrete. Oči su mu ispitivale lice čoveka iz Misurija.

— Ja se zovem Gilpin, mister Erp.

— Da, ali povremeno se zovete i Morkroft.

Nije to bilo pitanje, bilo je to maršalovo tvrđenje.

Gilpin proguta knedlu.

— Ne razumem...

Vajat stavi pismo direktno pod nos radniku sa farme, pismo koje je Ester Hajdi poslala iz Los Anđelesa.

— Ovo pismo ste vi pisali, mister Gilpin.

Nekadašnji berač pamuka iz Luiziane ukočeno je posmatrao papir,

zatim podiže pogled i osmotri maršala. Odjednom bio je ubeđen da je veliki Vajat Erp samo zbog njega došao u Lamesu i da nije imalo nikakvog smisla da poriče.

— Da — procedi muklo kroz grlo.

— Ja sam ga pisao.

— I...?

— Ništa.

— Gilpin, hteo bih da znam zbog čega ste poslali ovo pismo misis Hajdi!

— Ne znam ni sam.

Hteo je da se okrene i da izađe.

— Trenutak još, Gilpine. Ukoliko mi ne kažete zbog čega ste pisali pismo, moraću da vas uhapsim.

Lice nekadašnjeg berača pamuka odjednom preblede kao kreč.

— Da me uhapsite? — On umorno klimnu glavom. — U redu, uhapsite me.

— Šta znate o Basteru Hajdiju?

— O Hajdiju? Ništa. Ili skoro ništa.

— Govorite, Gilpin! Nemam vremena za gubljenje.

— Šta da govorim? Sve sam napisao.

— Ni iz daleka sve, Gilpin. Samo ste nešto nagovestili, sa čime ne može ništa da se započne.

— Dovoljno ste sa tim učinili, mister Erp. Na kraju, otkrili ste me. Zbog čega ne pronađete i ostale?

Vajat priđe sasvim blizu njega i pogleda ga u oči.

Berač pamuka nije bio u stanju da se otme anateme tih očiju. Odjednom prolomi se promuklo i tupo iz njegovog grla:

— Bilo je to pre nekoliko nedelja. Primetio sam kola na kojima je on pozadi čučao. Kao opijen ukočeno je gledao na ulicu. Ne znam da li je

bio vezan, video sam mu samo glavu, vrat i ramena. Posmatrao me je staklastim očima i taj pogled nisam mogao da zaboravim. Kada sam zatim otišao u krčmu, kako bih nešto popio, pored mene su se nalazile neke stare novine. Na njima je bila njegova slika. Odmah sam ga prepoznao. Zatim sam otišao kući i napisao sam to pismo. Bilo je dosta opasno da ga pošaljem.

— A, Hajdi?

Berač pamuka sleže ramenima.

— Nemam pojma. Kada sam izašao iz pošte, kola su već otišla.

Vajat je slušao Gilpina sa najvećom pažnjom. Da li da veruje tom čoveku? Ono što je rekao, zvučalo je prilično uverljivo. A, on nije tako izgledao da bi mogao da ima nečeg zajedničkog sa otmicom. Međutim, nije li mogao čovek da se tu strahovito prevvari?

— Kako je bio obučen?

— Isto kao i na fotografiji i kao što je bilo opisano u izveštaju. Pet puta sam to pročitao i mogu da se zakunem, da je to bio on. Izgledao je u svakom slučaju bedno i jadno. Verovatno da je bio teško bolestan.

— Kakva su to bila kola, na kojima ste ga videli?

— Nisu bila tako velika. Bila su to kola sa ceradom i tri arnja sa visokim točkovima. Ukoliko se dobro sećam, vukao ih je prilično zamoren riđi konj.

— A, ko je sedeo na mestu vozača?

— Žao mi je. Tu vam ne mogu dati nikakva bliža obaveštenja.

Vajat stavi svoju ruku na desno rame berača pamuka.

— Mister Gilpin, vi ste uhapšeni.

Lice farmerskog radnika postade zelenkasto od straha.

— Uhapšen? — promuca.

— Da, moram da vas uhapsim zbog osnovane sumnje u saučestvo-
vanju prilikom otmice inženjera
Bastera Hajdija.

Farmerski radnik teško proguta.

— Ne mislite to valjda ozbiljno
— prolomi se iz njega.

— Da, na žalost najozbiljnije.
Moram da sumnjam u vas sve dok
mi nešto prećutkujete.

— Ali, šta hoćete da znate?

— Hoću da znam ko je bio čovek,
koji je sedeo na vozarevom mestu.

— Ne poznajem ga.

— Recite mi kako je izgledao.

— Ne mogu da se toga setim.
Prilično je bilo mračno.

— Ne lažite! Bilo je prepodne
kada ste videli kola.

Vajat je tek samo tako lupio po
grmlju, ali imao je sreću.

— Ol rajt, bilo je prepodne. Ali,
čoveka nisam video.

— Ipak, vi ste ga videli. I još
nešto, Gilpine: vi ga poznajete!

Gilpin steže vilice, tako da mu
zubi zaškrgutaše.

— Jes, poznajem ga, ali čuvaću
se da spomenem njegovo ime! —
viknu iznenada.

— Da li je to bio neko od Jeline-
kovih ljudi?

Stari zavrte glavom.

Prema tome, mora da je bio neko,
ko je ovde poznat u okolini. Neko,
ko je imao tolikog uticaja da se
farmerski radnik bojao da ne oda
njegovo ime.

— Mister Gilpin, zbog čega ste u
pismu samo stavili neka nagovešte-
nja?

— Baš zbog tog čoveka.

— A, zbog čega ste onda uopšte
napisali pismo?

— Da, od tada sam se i ja često
pitao. Verovatno, jer me je bilo
žao sirote žene.

Maršal tada steže svojom snažnom
mrkom rukom uzano rame nekadaš-
njeg berača pamuka.

— Ja ću vam reći zbog čega ste
pisali pismo, Gilpine. Ne zbog toga,
što vam je bilo žao žene, koju uop-
šte ne poznajete, već zbog toga što
mrzite čoveka, koji je vozio kola,
jer ste hteli da mu zategnete kono-
pac!

Potpuno zaprepašćen farmerski
radnik ukočeno je posmatrao čove-
ka iz Misurija.

— Otkuda znate... — promuca.

— Znam. A, sada mi konačno re-
cite njegovo ime!

— Ne, ne mogu!

Čovek je drhtao kao u groznici.
Vajat ga pusti.

— U redu, kako hoćete. Mogli ste
da mi olakšate posao, a samo mi
ga još otežavate. Sada sam prinu-
đen da tragam na sreću za tim čov-
ekom. Vi dobro znate da je moja
dužnost da tražim Bastera Hajdija.
On je otet iz Los Anđelesa i jedan
čovek, koji se već nalazio na tragu
njegovom otmičaru, položio je svoj
život.

— O tome ne znam ništa.

— Ipak, znate, Gilpine! — obrati
se zapovedničkim tonom maršal
farmerskom radniku. — Jer čitali
ste članak. A, pošto ste ga čitali, on-
da mora i da znate da je Ben Mor-
ton, islednik iz Kalifornije, prona-
đen proboden nožem na željezničkoj
stanici San Bernardino. On je otmi-
čarima najverovatnije bio na tragu,

kada ga je njegov ubica likvidirao!
Stari je drhtao celim telom.

— Ne mogu da vam kažem ime čoveka.

— U redu, Džoe Gilpin, onda želim što moram da vas uhapsim.

— Ali to je besmislica! Vi dobro znate da nemam ništa sa tim. Naprotiv, pokušao sam da ženi dam jedan znak, koji joj je očigledno koristio. Ona nije mogla da učini bolje nego što se obratila vama. Ko poznaje Vajata Erpa, taj zna da prijavljuje Karli H...

Čovek naglo prekide, stavi levu ruku na usta i ukočeno pogleda maršala široko otvorenim očima.

Čovek iz Misurija se dohvati za džep na reveru svoje bolero jakne, izvadi jednu crnu cigaru, odgrize joj vrh, upali šibicu i povuče plamen na listove duvana. Kao uzgred reče:

— Ukoliko vam je to draže, Gilpine, otići ću preko do „Raja viskija” i upitaću Hala Logana za potpuno ime tog čoveka. Karli je ređe ime. A, pošto mi je poznato i prvo slovo prezimena, potpuno ime će se lako sastaviti.

Farmerski radnik uhvati odjednom obema rukama desni maršalov ručni zglob.

— Mister Erp, preklinjem vas, ne idite preko, jer ako Logan sazna to, onda će da zna čitav grad. A, takođe će se i ovaj setiti. Znaće da sam ga ja izdao.

— Izdao? Vi ste prijavili jednog zlikovca. Ništa drugo niste učinili, već samo svoju dužnost.

Snažno priteran u tesnac od strane čoveka iz Misurija, nekadašnji berač pamuka iz Luiziane saže gla-

vu i ukočeno pogleda u vrh svojih prašnjavih čizama.

Protékao je jedan beskrajn minut u šerifovoj kancelariji teksaškog grada Lamese.

Najzad se otvoriše usnice farmerskog radnika. — Hoskins! Karli Hoskins! — reče tupo. Potom se okrete, priđe vratima, otvori ih i išunja se napolje.

Vajat krenu brzo za njim, stiže ga na verandi i pruži mu ruku.

— Mnogo hvala za pomoć mister Gilpin.

Berač pamuka stade i pogleda u čeličnotvrde maršalove oči.

— Vi mi pružate ruku? Prokletstvo! — Promukli smeh prolomi se iz njegovog grla. — Šta bih dao još do pre nekoliko nedelja, kada bi mi veliki Vajat Erp, meni, malom bednom beraču pamuka i čistaču živinarskih farmi, Džou Gilpinu, pružio ruku!

— Pa šta se izmenilo ove nedelje, Džoe Gilpinu?

— Mnogo. Bio sam mali čovek, ali još uvek čovek, koji je mogao da živi. Sada ću postati progonjena divljač. Jer Karli Hoskins će brzo da sazna da sam ja bio taj koji ga je prijavio...

*
*
*

Otpribliže jednu milju jugozapadno od grada nalazile su se tri kuće živinarske farme Škotlandanina Karlija Hoskinsa.

Kada je maršal stigao do njih, bilo je skoro veče. U Lamesi je iznajmio drugog konja, kako ne bi naveo Hoskinsa da pomisli da je,

sa svojim skupocenim riđanom, imao posla sa nekim imućnim čovekom. Maršal ni u kom slučaju nije bio imućan i riđana mu je poklonio jedan zahvalni prijatelj.

Čovek iz Misurija pogleda u dvorište, gde je između kuća još uvek vladala dnevna žega.

Između ambara i velikog kokošinca vrvelo je od pernatih životinja.

Čovek iz Misurija pređe dvorište, sjaši sa konja pred ogradom i pogleda prema kokoškama, patkama i guskama, koje se gaćući i kokodaćući, međusobno sudariše.

Čučnu, kako bi mogao bolje da posmatra životinje, to jest učinio je to, kao da se interesovao za gajenje živine.

Iako nije znao da ga neko posmatra, to je osećao.

Preko na vratima farmerove kuće stajao je jedan čovek. Bio je srednje visine, sa neobičnim, oštro oblikovanim i naboranim licem, sa koga je štrčao kratak nos i isturene jagodice. Imao je sivoplave oči, koje su bile azijskog oblika. Nosio je zelenosive pantalone sa tregerima, ispranu plavu košulju bez okovratnika i čizme sa visokim potpeticama. U levoj ruci držao je pušku.

Nakrenutom glavom posmatrao je čoveka pored ograde.

Dogodilo se nešto nečuveno: neko se usudio da uđe u dvorište Karlija Hoskinsa! Niko u Lamesi nije to smatrao mogućnim.

I sam Karli Hoskins to ne bi veroval, da nije svojim očima video čoveka koji je čučao pored ograde.

Naglo se pokrenuo i pođe krutim, krupnim koracima preko dvorišta i posle nekoliko koraka zastade iza maršala.

Vajat se pravio kao da ga nije primetio, posmatrajući i dalje živinu.

Odjednom zareža Hoskins hrapavim glasom.

— Hej!

Istovremeno zape pušku.

Vajat se ne osvrnu, već malo podiže desnu ruku i reče poluglasno:

— Ne tako glasno. Nemojte da oterate onog Kalifornijca preko.

Hoskinsovo lice se pretvori u jedan jedini znak pitanja.

— Šta trabunjate tu? — zakrešta zaprepašćeno.

Vajat pokaza rukom na jednu životinju obraslu crnobelim perjem.

— Mislim na kalifornijskog petla tamo preko.

Hoskins priđe bliže i pogleda kroz ogradu.

— Hej, zar se vi razumete i u živinu?

Vajat je smatrao da još nije bilo potrebno da se osvrne.

— Mnogo. I sami imamo kod kuće u Ilinoisu mnogo kokošiju, a pored toga, radio sam sa svojim bratom jedno vreme na velikoj živinarskoj farmi u Misuriju.

To je čak i bila istina.

Od zaprepašćenja Hoskinsu su usta ostala otvorena. Ne samo što ga je stranac iznenadio svojim jednostavnim ulaskom u dvorište i što je klečeći na zemlji posmatrao njegovu živinu, već čovek izgleda da se stvarno dobro razumevao i u gajenje kokošiju!

Međutim, tada dođe do izražaja stara Hoskinsova mržnja prema lju-

dima, koja mu se već ocrtavala na licu. Snažno gurnu Vajatu pušku u leđa.

— Hej, dižite se!

Maršal se okrete i pogleda preko ramena u iskrivljeno lice odgajivača živine.

Bilo je to jedno odvratno lice, koje je ugledao. Oči, čiji su spoljni uglovi bili duboko nadole izvijeni, kao da nisu imale gornje kapke i bile se prekrivene dubokim borama, što je njegovom licu davalo jedan grabljiviji, podmukli izgled.

Ruke, kojima je obuhvatio pušku, imale su kratke, tupe, kvrgave prste.

Maršal pogleda u puščanu cev, zatim se naglo uspravi i pošto mu je puška sada svojom cevi dodirivala grudi, dohvati je jednim trzajem i istrže čoveku munjevito iz ruke i baci je nasred dvorišta.

Hoskinsovo lice se skameni od zaprepašćenja.

U uglovima maršalovih ustiju lebdeo je smešak.

— Helo, mister, nećete imati ništa protiv što sam škljocarar sklonio sa svojih grudi. Znaate, imam nešto protiv toga, kako u leđima, tako i na stomaku. To vi svakako razumete, kao stari odgajivač kokošaka.

Hoskins se izmače jedan korak, isturi glavu kao ptica grabljivica i zakrešta glasom, koji je uistinu podsećao na krik nekog lešinara:

— Šta vam pada na pamet, čoveče! Prvo dolazite nepozvani u moje dvorište, a zatim se još usuđujete da me napadate!

Vajat se dohvati rukom za džep, izvadi jednu cigaru i stavi je među

svoje krupne bele zube. Šibicu upali o nokat na palcu i dok je držao ispred vrha cigare, reče kao uzgred:

— Zaista lepa farma. Nisam mogao da verujem, kada sam čuo za nju.

On okrete slobodno Hoskinsu leđa i pogleda prema živini, koja je, lagano ključajući zrnevlje, išla ka štali.

Škotlandanin je ukočenim pogledom posmatrao široka strančeva leđa, ništa ne shvatajući. Po prvi put u svome životu nije znao kako da reaguje.

Maršal ga oslobodi tih briga, jer se okrete, stavivši mu iznenada srednji prst na grudi i reče:

— Ovde ću da radim, Hoskinse.

Odgajivač živine pomeri se korak unazad, dohvati se levom rukom za mesto na grudima, na kojem je još uvek osećao pritisak prsta i desnom rukom prođe kroz retku kosu.

— Čoveče, vama mora da je dosadio život! Zar ne znate gde se nalazite?

— Naravno, nalazim se na živinarskoj farmi Karlija Hoskinsa.

— Tako, moje ime znate? Odakle ga znate, čoveče? Govorite već jednom!

Vajat povuče dim iz cigare i pogleda žmirkajući po dvorištu.

— Vi ste poznatiji nego što mislite. Za vas sam čuo gore u Luboku. Jedan čovek po imenu Braun mi je pričao o vašoj farmi, a pošto tražim posao na nekoj živinarskoj farmi, to sam ovde dojahao. Imate li još pitanja?

Hoskins proguta knedlu i steže pesnice.

— Slušajte, čoveče — zakrešta.

— Vi se na jedan prilično neobičan

način predstavljate. Još me ne poznajete, inače biste znali da se niko ne usuđuje da dođe na Hoskinsovu farmu, čak da joj se uopšte i približi. Rizikovali ste svoj život.

— Uštedite sebi tu pesmu, Hoskinse — preseče ga Vajat usred reči. — Kako stoji stvar sa nameštenjem?

— Nameštenje? Vi ste poludeli, čoveče! Nije mi potreban nikakav radnik, zapamtite to. Pentrajte se na svoju ragu i gubite se, dok se nisam predomislio.

— Šta hoćete to da se predomislite? — upita Vajat brzo. — Da li mogu tu da radim?

— Ne, ali može da mi padne na pamet da vas smatram provalnikom i da vas ubijem.

— Ali, zbog toga biste morali prvo da otrčite do svoje puške, mister.

— Do moje puške? To mi nije potrebno!

Desna Hoskinsova ruka polete dole.

Maršal tek tada primeti napred na Hoskinsovim pantalonama da postoji jedan džep, u kojem je očigledno bio sakriven revolver.

Međutim, pre nego što je odgajivač živine podigao oružje, sevnu u levoj ruci čoveka iz Misurija veliki bantlajn revolver.

Hoskins ukočeno pogleda u pucaljku i zafrkta:

— Zbog toga ćete se još i kajati, čoveče!

Vajat spusti kolt da padne u futrolu u obliku salta.

Taj pokret je prenerazio Hoskinse.

— Hoćete da budete odgajivač ži-

vine? Izgledate mi da ste pre jedan revolveraš!

— Oprezno! opomenu ga maršal, dok je cigaru jezikom gurnuo iz jednog ugla ustiju u drugi. — Ja bih razmislio šta govorim. Na kraju, imate posla sa jednim prijateljem živine. Dakle — od posla ništa?

— Ne! — prodera se Hoskins.

— U redu, onda to dobro učinite, Hoskinse. I pazite mi dobro Kalifornijca!

Hoskins odjednom preblede.

Vajat, koji se jednom već beše okrenuo, pogleda ga još jedanput u oči.

— Čovek ne može da bude nikada dovoljno oprezan.

Bio je to samo blef. Ali, imao je neočekivano dejstvo.

Karli Hoskins, strah i trepet u čitavom kraju, naučio je jednu veliku grešku. Izvukao je revolver, kako bi ispalio jedan metak u čoveka, koji mu je okrenuo leđa.

U jednoj brznoj pirueti, kao iz sna, maršal se okrete i sada u njegovoj ruci bljesnu kolt kalibra četrdeset i pet. Metak snažno odjeknu prema odgajivaču živine i izbaci mu oružje iz desne ruke.

Moglo bi da se pomisli da se i nije ništa dogodilo, kada se ne bi primećivao krvavi trag između kažiprsta i palca i nadlanice odgajivača živine.

Hoskins je stajao kao prikovan tu, široko otvorenih očiju, raširenih ustiju i podignute ruke, kao da je još uvek držao revolver u njoj.

Vajat potpuno smireno zamenio ispaljeni metak i vratio nazad kolt u futrolu.

— Da ne bismo odugovlačili, Ho-

skinse. Moje ime je Erp, Vajat Erp.
— Gde je Baster Hajdi?

Ukoliko je Hoskinsovo lice do maločas još uvek bilo iskričljivo od besa i bola, sada je predstavljalo jednu pravu sliku zaprepašćenja.

Bilo je isuviše šta je sve na njega ispaljeno. Prvo je bio to metak, potom ime strahopoštovanog predstavnika zakona Erpa i sada pitanje o Basteru Hajdiju!

Prošlo je pola minute pre nego što je promuklo procedio kroz grlo:

— Ne znam šta hoćete.

— Tražim Bastera Hajdija. Hoću da mi vi kažete gde je.

— Mora da ste poludeli, čoveče! Prvo niste vi nikakav Vajat Erp! I, drugo — otkuda ja znam gde je Baster Hajdi?

Kako je tečno i brzo izgovorio ovo ime! Radi čega nije rekao: „Ne znam o čemu govorite?“

Vajat pođe nekoliko koraka do njega, stade sasvim bližu pored njega i snažno ga uhvati desnom rukom za rame.

— Na vašim kolima bio je kalifornijski inženjer Baster Hajdi. Ima puno svedoka koji su spremni da to pod zakletvom potvrde.

Hoskins se izmače dva koraka, saže se i bio je ponovo spreman na skok.

— Ko će to da dokaže?

— To ćete saznati pred sudom.

— Pred sudom? Ne znam uopšte šta vi hoćete. Šta ja imam sa tim čovekom, koga ste spomenuli?

Vajat zavrte glavom.

— Hoskinse, loše glumite. Tako više ne ide. Da je Hajdi bio na vašim kolima, to je činjenica. Sada se samo radi o tome kuda ste ga odvukli.

Odgajivač pilića se potpuno promeni. Jetko se nasmeja i gurnu malo okrvavljenju ruku u džep.

— Mora da se grdno varate, mister. Ne znam uopšte o kome govorite. Ukoliko ste vi zaista veliki Vajat Erp, onda biste ipak morali da znate da me se ne tiče sudbina drugih ljudi. Ovde imam svoju živinarsku farmu i ona mi je potpuno dovoljna. A, ukoliko me ljudi u gradu izbegavaju i boje se da dođu na moje imanje, to je onda njihova stvar. Ja sam samo srećan kada niko ne dolazi, jer tada sam miran. To sam vam i maločas rekao. A, pošto me ljudi zbog toga ne trpe, mogu da pretpostavim da je ovaj ili onaj pokušao da zamuti stvar. Međutim, sa time nemam ničeg zajedničkog o čemu vi govorite.

Maršal tada naglo ispruži levu ruku i zgrabi odgajivača pilića za košulju. Privuče ga sasvim blizu sebe.

— Imate tačno trideset sekundi vremena da razmislite o odgovoru. Gde je Hajdi?

U kamenosivim očima Škotlandčana igrala je izazivačka svetlost.

— Vi mora da ste ludi — zakrešta na kraju.

Jedan snažni šamar ga obori na zemlju. Laktovima se zadrža na pesku i obrisa se levom nadlanicom po licu.

— Za ovo ćete se pokajati!

— Diži se, banditu!

Hoskins se samo lagano podiže, stade kao gorila sa rukama koje su visile, raširenih, malo povijenih nogu i isturenom glavom.

— Još me ne poznajete, mister. Ja sam Karli Hoskins. I, imam vrlo mnogo prijatelja!

— To nije isključeno. Međutim, to me ne zanima. A, i prijatelji će jedva za vas da se zainteresuju, kada se sa konopcem oko vašeg prljavog vrata budete klatili na vešalima!

— Već sam vam nekoliko puta rekao da nemam ništa sa tim.

Vajat ga dohvati za rame, podiže uvis i naredi mu:

— Brzo, dovedite svog konja.

Hoskins okrete glavu i pogleda maršala.

— Šta nameravate?

— Jašimo za Lamesu.

— Ni u kom slučaju! — viknu Škot divlje. Odjednom se istrže, baci se na zemlju, izvuče iz sara jedan nož i baci ga prema maršalu.

Zviždeći prolete nož pored glave predstavnika zakona. On polete jednim pravim tigarskim skokom prema razbojniku, obori ga i kada Hoskins ponovo skoči, dohvati ga i desnom rukom mu zadade jedan strahovit udarac, tako da se ovaj onesvesti.

Kada je Karli Hoskins ponovo došao k sebi, ležao je svezanih ruku i nogu na jednom kolima, koja su truckala u pravcu grada.

Bio je već mrak, kada su ušli u grad.

Vajat dovede kola odmah u dvorište šerifove kancelarije, izvuče zarobljenika i odvede ga u zatvor.

Škot pogleda uplašeno, kada ugleda ko je ušao kroz dvorišna vrata.

— Grom i pakao! Maršale, koga to dovodite? Pa to je Karli Hoskins! Šta imate sa njim?

— To će morati da ispriča vama i sudiji. Najverovatnije je da će sutra da visi na drvetu.

— Ne razumem.

— Na njegovim kolima bio je Baster Hajdi.

Vajat namignu na levo oko, kako bi šerif bio u toku.

— Da, da, to znam. Za to mora da visi. Samo nisam znao da će to tako brzo da bude.

— Na šta bismo trebali da čekamo? On nije spreman da kaže kuda je odvuкао Hajdija, pa prema tome sa njime ćemo po kratkom postupku.

Kada je Vajat napustio kancelariju, vrati unajmljenog konja u štalu, naredi da mu osedlaju njegovog ridana i uzjaha.

U kasu napusti grad, odjaha do Hoskinsove farme, ostavi konja na jedno tri stotine jardi od imanja, kod jednog visokog kaktusa i prišunja se dvorištu.

Usamljeno i tiho bilo je na staroj farmi.

Čovek iz Misurija pretražio je svaki kutak.

Kada je posle sat i po napustio dvorište, kako bi otišao do svog konja, bio je uveren da Karli Hoskins nije sakrio inženjera na svojoj farmi.

Takođe nigde u blizini čovek iz Misurija nije mogao da otkrije trag nestalog čoveka.

Pope se u sedlo i odluči da još malo zapadnije odjaši u pustinju.

Iza farme predeo je bio besputan i jahanje otežano. Kopite konja duboko su propadale u još uvek vreo pesak.

Vajat odjednom otkri jednu veliku motku u pesku. Ustanovi da je postavljena desno od puta. Bila je to jedna od onih motki, koje rančeri koriste prilikom nailaska oluje, kako bi osigurali put ka gradu.

Posle izvesnog vremena maršal pronađe drugu motku pored puta i zatim još trinaest drugih.

Nalete lagani vetar i nanese pesak po putu.

Verovatno da čovek ne bi u toku noći primetio put, da nije bilo tih motki.

Kuda su odvukli Bastera Hajdija? To pitanje okupiralo je čuvara zakona sada više nego ikada.

Bio je siguran da je odgajivač živine bio umešan u to. Možda je čak bio i glava bande, koja je inženjera otela iz Los Anđelesa. Maršal ipak nije mogao sebi da objasni radi čega su Hajdija uopšte oteli i doveli ovačno.

Hoskins se odao. U zatvoru u svakom slučaju neće više ni reći da progovori. Čovek iz Misurija bio je takođe ubeđen da on neće da govori više. Mora da je bila velika krivica, koju je Hoskins sebi natovarilo na vrat.

Čovek iz Misurija je stalno ispočetka tražio razlog, koji je mogao da bude iza čitave ove priče. Jer mali inženjer za sebe bio je ipak tako bez naćajan za jednu bandu zločinaca. On niti je imao novaca, niti imanja. Iza svega ovoga moralo je nešto sasvim drugo da se krije.

Vajat Erp jahao je dalje, kako bi iskoristio noćne časove.

Predeli zapadno od Lamese nisu mu bili poznati. Doduše, rami je više puta prolazio Ljanom, ali ne baš ovuda, gde je bilo najšire i gde je pre svega okolina bila besputnja, nego bilo gde.

Lagani povetarac, koji je naišao, terao je pesak po putu. Kada se Vajat odjednom osvrnuo, morao je da ustanovi, da se put više nije video. Bio je potpuno zatrpan peskom koga

je vetar navejao. Da nije bilo motki, niko tu ne bi mislio da je put.

Maršal je jahao još čitav sat, da bi utvrdio da štapova više nije bilo.

Ili ih je vetar zavejao i već pesak zatrpa, ili su ljudi, koji su ih postavljali, ovde iscrpili svoju zalihu i poznavali su dalji put.

Čovek iz Misurija odluči da odjaši još malo. Noć je svakako bila duga i nazad je mogao da se vrati u svakom slučaju. Nebo je bilo posuto blistavim zvezdama i maršal bi se vratio i bez štapova, kada bi put bio tri puta toliki.

Moglo je da bude dva sata noću.

Maršal stade na jednom brežuljku od peska i pogleda preko mračne zemlje ka zapadu u beskrajni Ljano.

Put je bio uzaludan. Čovek iz Misurija stalno se pitao šta je u stvari tražio ovde.

Hajdijev trag morao je da traži dole na Hoskinsovoj farmi, a ne ovde u Ljanu. Zemlja je tu bila potpuno nenaseljena i peščanih rančeva, koji su se protezali do ivica Ljana, ovde nije više bilo. Beskrajna, tako strašna pustinja, činila je svaki život nemogućim.

Taman je hteo čovek iz Misurija da okrene svog konja, kako bi se vratio, kada na njegovo iznenađenje na jugoistoku bijesnu za delić sekunde jedna sićušna svetlost.

Već je poverovao da su ga čula obmanula, ali je i dalje ostao nepomično u sedlu i posmatrao tačku, na kojoj je ugledao svetlost.

Minuti su proticali. Njegovo strp-

ljenje bilo je stavljeno na ozbiljnu probu.

Taman je ponovo odlučio da okrene konja i da krene natrag, kada odjednom ponovo u daljini sevu.

Sevanje munje? Isključeno! Tako nisko nad zemljom nije sevalo. Ta svetlost dolazila je sa zemlje. Ili je tamo bila nekakva kuća, ili...

Odjednom se učini čoveku iz Misurija, kao da čuje nekakav zvuk, kao da se nešto kotrlja. Zvučalo je kao udaljena grmljavina.

Znači ipak sevanje munja?

On pogleda ka zvezdama. Nebo je bilo kristalno vedro i posejano ogromnim brojem svetlucah tačkica. Nigde ni traga od oblaka.

No i pored toga moglo je, naravno, negde u daljini da grmi.

Tamo! Opet to sevanje!

Vajat je širom otvorio oči i pažljivo osluškivao napetih čula u noći.

Protekle su sekunde. A, zatim dopre opet tupi, udaljeni zvuk do njegovih ušiju, koji je mogao da potiče od neke oluje.

Čovek iz Misurija se osloni na jambuku od sedla i posmatrao je tačku u daljini. Ali, tada se ništa ne dogodilo. Nije se primećivala nikakva svetlost.

Da li je bilo moguće, da je trag munje tako blizu zemlje bljesnuo. Možda, je to bio udarac groma?

Međutim, kako je mogao ovde u Ljanu da udari grom!

Moglo se dati prilično jednostavno objašnjenje za ovu pojavu: gromovi su mogli da udaraju u svaki predmet, koji je štrčao iz zemlje, dakle u visoki kaktus, u jedan niski kaktus, ili čak u žbun meskvite. Svakako je pri tome bilo čudno da se samo video udarac, a, ne i odsjaj munje.

Maršal bi morao sada da se vrati nazad, jer je mnogo dalje otišao u pešćanu pustinju, nego što je nameravao. Put, kojim je imao da se vratiti, trajao bi, ako se požuri, više od dva sata. U Ljano je jahao lagano, ali u povratku mogao je da požuri.

Međutim, ono što je stvarno učinio, bilo je tipično za upornog čoveka iz Misurija. Podiže dizgine i krenu tačno, kao po koncu, prema tački, gde je primetio svetlost, sve dalje u beskraj Ljana.

Posle izvesnog vremena osvrnu se još jedanput, ali je bio prinuđen da konstatuje, da lanac brežuljaka, na kojima se do maločas zadržavao, beše već davno utonuo u noćno sililo pustinje.

Maršal je uprkos tome jahao dalje, čak je i požurivao svog konja. Svežina noći, koja je bila sada nad peskom, olakšavala je malo konju da ide dalje, mada je svojim kopitama često do članaka upadao u pesak.

Oko tri sata čovek iz Misurija opet zastade na jednom pešćanom brežuljku i pogleda ka zapadu.

Nepregledni, svetlucah pesak bio je pred njim u rasutoj svetlosti zvezda: velika pustinja Ljana Estakada. Njen beskraj kao da je obavijao usamljenog jahača dahom smrti.

Samo četiri ili pet sati kasnije vladaće tu paklena usijana jara, koja je otežavala disanje i gušila svaki život.

Vajat je znao, da bi se sada morao da vrati, ukoliko je mislio da još do vodne ostavi pustinju za sobom. Oko osam ili možda devet sati u ovom predelu žega će biti tako užasna, da je jedva mogla da se

podnosi.

Međutim, on je i dalje uporno posmatrao mesto ka kome je jahao ukočenim pogledom, pažljivo osluškujući ka zapadu u noći.

Nebo nad njim bilo je kristalno vedro i od nekakve oluje nije bilo nigde ni traga.

Odjednom maršal pomisli kao da ga je nekakvo priviđenje pravilo ljudim. Na jedva tri četvrti milje jugozapadno pred njim videla se svetlost.

Nikakva oluja, nikakvo fosforisanje peska, već prava svetlost, koja je dolazila sa prozora jedne barake!

Kao prikovan stajao je jahač u mestu i ukočeno posmatrao sličnu svetlost.

Potom podiže dizgine i krenu.

Kada je dospeo na četiri stotine jardi od svetlosti, sjaši sa konja, odvede ričana u jednu udolinu i krenu lagano napred.

Duboko povijen nad zemljom, šunjao se napred, praveći indijanskom oprežnošću polukrug oko zdanja, koje se pred njim pojavilo, ustanovivši da su to bile četiri barake, koje su u obliku kvadrata stajale zajedno i podsećale na nekakvo malo utvrđenje.

Kada se približio barakama na trideset jardi, primeti da su bile opkoljene visokom drvenom ogradom.

To što je ipak primetio svetlost jasno, bilo je radi toga, jer je bio na jednoj uzvišici i pustinja se odavde nešto spuštala prema jugozapadu.

Vajat je bio nisko nad zemljom, pomerajući se jardu po jardu, napred.

Bilo je to stvarno pravo utvrđenje, koje se nalazilo tako duboko u pustinji.

Pošto se pribojavao da bi u dvorištu mogao da se nalazi neki pas, uze revolver u ruku i bez i najmanjeg šuma nastavi da se šunja ka ogradi.

Sada se nalazio u visini prozora. Mogao je kroz pukotine vrlo tesno postavljene ograde, da vidi da je baraka bila udaljena oko sedam ili osam jardi od ograde. Još uvek je gorela svetlost. Jednim žućkastim zrakom probijala se kroz ogradu i iskradala se kao ruka nekakvog duha sa produženim prstima napolje u pesak Ljana.

Vajat prođe pored tračka svetlosti, zatim se podiže i potraži mesto, kako bi se bliže prišunjavao ogradi i na taj način kroz otvor na ogradi bacio pogled na baraku i unutrašnjost osvetljene prostorije. Međutim, za to je morao da bude krajnje obazriv.

Maršal odluči da najpre obiđe ceo logor, ne bi li negde pronašao pogodnije mesto da prođe kroz ogradu.

Pri tome držao se ograde, koliko je to god moguće bliže, trudeći se i dalje da ne načini ni najmanji šum.

Pošto su četiri barake bile različite dužine, od kojih su najduže dve, međutim, bile dugačke samo oko dvadeset i pet jardi, dvorište je ipak bilo prilično široko, te ga je čovek iz Misurija brzo obišao.

Ali, na žalost morao je da konstatuje da nije nigde bilo lako da se pređe ograda.

Zbog čega je on u stvari hteo da pređe preko ograde? Da li zbog toga što je ovaj logor imao nečega neprijatnog u sebi?

Do sada još nije nikada čuo da se tako duboko u Ljanu nalazio neki ranč. Od čega bi ljudi ovde mogli da žive? Nigde nije bilo ni najmanjeg žbuna trave, sa kojeg bi junica mogla da glođe koju stabljiku. A vode? Gde je tu bilo vode?

Pa, ipak, morali su ljudi, koji su podigli te barake, na neki način da dođu do vode, inače, kako bi ostali u životu?

A, da su ovde ljudi živeli, dokaz je bilo svetlo.

I, ne samo svetlo, kako će to maršal brzo da sazna.

Prošao je pored kapije, koja je bila vrlo visoka i na vrhu osigurana zašiljenim stubovima i prišao sa bočne strane baraci u kojoj je gorela svetlost.

Kada se pribi uz ogradu, kako bi bacio pogled kroz naprslinu na baraku, skoro da nije uzviknuo od zaprepašćenja.

Preko u osvetljenoj prostoriji stajao je jedan čovek.

Bio je visok oko metar i sedamdeset pet, imao je svetloplavu razbarušenu kosu i lice koje je više podsećalo na mrtvačku glavu, nego na lice živog čoveka. Bila je to mala koštunjawa lobanja, preko koje je bila zategnuta žućkasta koža.

Čovek je jadno izgledao. Iz dubokih duplji blistale su oči i tanke usnice jedva da su mogle da se razapnu preko velikih zuba. Kosa je bila predugačka i padala je pozadi niz vrat. Brada izgleda da je bila obrijana poslednji put pre pet ili šest dana. Izmršaveli vrat sa oštrim grkljanom virio je iz jedne sive pamučne košulje bez okovratnika, koja je bila pocepana i pod miškama i na grudima imala tragove od znoja. Čovek je na sebi imao jedne si-

ve pantalone. Ruke su mu bile prekrštene na leđima. Sa zabačenom glavom, koju je oslonio pozadi na zid, ukočeno je gledao u nešto što maršal nije mogao da primeti.

Mada je maršal čoveka jedva mogao da vidi, odmah je, međutim, znao ko je tu pri svetlosti kerozinske lampe stajao: nestali inženjer Baster Hajdi!

Otkriće je pogodilo čoveka iz Misurija kao udarac groma. Steže ruke oko stuba na ograd i snažno stisnu zube.

Odjednom primeti da se sa druge strane sobe pojavljuje prilika nekog drugog čoveka.

Bio je to zdepasti čovek neverovatno širokih ramena, golog, mrkog gornjeg dela tela u nekada beloju potkošulji bez rukava. Imao je sivocrnu kosu i snažan vrat, kao u bika. Ramena i nadlaktice bile su obložene snažnim mišićima. Imao je jedne plavosive pantalone od lanenog platna i oko pasa veliki opasač napunjen municijom, koji je na desnoj strani iznad bedra nosio veliki revolver.

Lagano i teškim koracima, kao grabljiva životinja, približavao se oštetom čoveku.

Hajdi je stajao nepomično i ukočeno posmatrao čudovište u ljudskom obliku, smrtno preplašen.

Maršal je bio u stanju sada da ga bolje vidi, pošto se okrenuo u stranu i moglo je da mu se primeti lice.

Samo kakvo je bilo lice!

Na njemu je dominirala ogromna vilica i odvratno raširena, razvučena i na kraju povijena usta. Ostatak se sastojao od soljoštenog sedlastog nosa i para žućkastih očiju, koje kao da su bile bez trepavica.

Bilo je to lice bandita Ole Šatuka.

Vajat primeti kako kolos jednu svoju mrku, mišićavu ruku ispruži napred.

Ruka normalne veličine, ne bi dohvatila čoveka pored zida. Međutim, desna ruka čoveka sa ogromnom vilicom tresnu snažno i grubo u lice izmršavelog inženjera.

Promukli krik prodre kroz noć. Pa, ipak Hajdi se ne pomeri sa mesta.

Nečovek isturi glavu i izgledalo je da je nešto govorio, što čovek iz Misurija nije mogao da razume.

Opet ga raspali. Sušićavo crvenilo raspali se na bleđožutom licu zatvorenika.

Vajat procedi psovku kroz zube.

Prokletstvo, morao je da ode preko! Ali, kako?

Na kraju uze laso uže, koje je poneo sa sobom, sa opasača, ode malo do ograde, baci omču visoko i pažljivo i kada se ona gore zakači na jedan od stubova, izvuče se uz klizavo drvo gore.

Na žalost to nije moglo da se izvede bešumno.

Kada je stigao gore, skide omču i skoči laganim skokom u dvorište. Odmah otrča u tamu pored zida barake i pažljivo oslušnu.

Bilo je sve mirno.

Da je bilo psa, on bi ga već odavno primetio.

Vajat se prikrađao po unutrašnjoj strani dvorišta. Osvrtao se na sve strane i kada nije nigde mogao da primeti drugu svetlost, odlučio da prodre kroz vrata u baraku.

Međutim, vrata na baraci su bila zatvorena.

Maršal se još jednom uveri da ne gori nigde na drugom mestu svet-

lo, ode do drugih baraka i kada ustanovi da je i tamo sve bilo zaključano, vrati se nazad.

Kada je ponovo stigao do prozora, ču opet tup udarac i prodoran Hajdijev krik.

Vajat se naglo podiže, drškom od revolvera tresnu po prozoru i razbi dva prozorska okna.

Tresak razbijenog stakla trže oba čoveka u unutrašnjosti prostorije.

Pre svih čovek sa izbačenom vilicom pogleda skamenjen maršala. Osećao se na lošu rakiju.

Kolosu ruka polete ka revolveru.

Vajat proturi oba revolvera kroz prozor i zape okidače.

— Ruke uvis, orangutane!

Čovek sa isturenom vilicom polako podiže ruke.

Vajat pogleda kratko drugog čoveka, koji je čučao na podu i posmatrao ga kao neku životinju iz basana.

Brzim koracima maršal se približi banditu, istrže mu kolt iz futrole i reče mu zapovedničkim tonom:

— Hajde, diži ruke, mladiću, ali sasvim visoko.

Kolos od mišića tada stupi u dejstvo. Baci se napred i zamahnu rukom u pravcu maršala.

Vajat se saže, izbeže udarac i zamahnu, skočivši pri tom lako u stranu, i desnom rukom pogodi snažno protivnika u grudi.

Šatuka udarac teško pogodi, tako da se zatetura, ali se odmah zadržao. Pokazao je koliko je stvarno bio opasan, pri čemu se saže i zamahnu snažno levom rukom, ali Vajat Erp i ovog puta odbi udarac. Maršal se podvuče ispod njega i desnim krošeom pogodi pijanog zlikovca u vrh brade.

Ole Šatuk bio je još uvek na nogama.

Međutim, bio je teško uzdrman, tako da nije mogao potpuno da kontroliše svoje postupke. Zatetura se u stranu, pokušavši da u padu zada udarac bekendom, ali ga maršal baš tada zahvati jednim munjevitim dubleom; ovaj dvostruki udarac obori ga sa nogu.

Čovek isturene vilice pade unazad i snažno tresnu na pod.

Vajat brzo veza onesvešćenog bandita. Dok je još to radio, baci pogled ka drugom čoveku.

— Vi ste Baster Hajdi?

— Ja sam šta...? — začu se tupo sa osušenih usana izmučenog čoveka. — Ne znam, mister, da li sam to ja. U svakom slučaju, mislim da sam to nekad bio, odavno.

— Ima li još nekog ovde u logoru?

— Ne znam. Mislim da je Ole Šatuk sam ovde. Naime, samo tada pije.

— Ugasite za svaki slučaj svetlo.

Hajdi ode nesigurnim koracima do stola i uvrnu fitilj male kerozinske lampe, dok se ne ugasi.

Kolos se u međuvremenu beše probudio. Ali, vezan i zapušenih usta, kao što je bio, nije mogao ništa drugo da učini, osim da gundča i da besno koluta očima.

— Moramo da pogledamo da na najbrži način odavde pobegnemo! — opomenu inženjera čovek iz Misurija.

Hajdi se pridrža za ivicu stola i ukočeno pogleda u prozor.

— Da pobegnemo odavde? To ne može da bude istina. Ne znam kako ćemo to da postignemo. Mora da ima mnogo milja do Lamese.

— Da, to je tačno. Ali, poći će nam za rukom. Imam konja, dođite.

Ali Hajdi se ne pomeri sa mesta.

— Ko ste vi? — U njegovom glasu osećala se duboka sumnja.

— Moje ime je Erp, — reče maršal. — Žao mi je, što sam zaboravio da se predstavim. Zbog našeg prijatelja Šatuka nisam stigao da to učinim.

— Erp...?

— Da. Vajat Erp. Vaša mi je žena napisala jedno pismo. Ovde mi je u džepu.

— Moja žena?

Ono što se otetom čoveku u poslednjim minutima natovarilo na vrat, bilo je jednostavno i suviše za njega. Odjednom se opusti od ivice stola, zatetura unazad i da ga čovek iz Misurija nije slučajno primetio, sigurno bi snažno tresnuo o pod.

Vajat ga dohvati i odvede do prozora.

— Dođite, moramo da se izgubimo!

Međutim, Baster Hajdi bio je bez svesti.

Maršal je hteo da podigne prozor, ali mu to nije pošlo za rukom. Tek sada je primetio da je pri dnu bio zatvoren. Najverovatnije da su ga sa spoljne strane zakovali. Prema tome, bio je opet prinuđen da preskače preko njega. To je sada bilo vrlo teško, jer je morao nepokretnog čoveka da izvuče napolje.

Tek što ga je napolju položio pored zida na zemlju, kada začu poznato rezanje psa, koji je u divljim skokovima junio prema njima.

Dakle ipak!

On se munjevito uspravi, sa ma-

lo povijenim kolenima bio je spreman na skok, ispruživši ruku.

Utom životinja već nalete iza ugla i skoči divlje na njega. Bio je to pas veliki kao ždrebe, koji se snažno sudari sa njim.

Vajat munjevito steže ruke životinji iza vrata i iz sve snage pritisnu je uz sebe. Vreli dah životinje osećao je na sebi, kao nekakav plamen.

Tek kada je životinja izgubila svest, maršal popusti.

Teško ošamućen pas pade na zemlju.

Vajat mu skide ogrlicu i sa njome mu veza prednje noge.

Bilo je čudno da pas nije pustio ni glas od sebe.

Ali, pre svega: gde je bila životinja maločas kada je ušao u dvorište i sve pregledao? Nije li možda bilo napolju?

Onda mora da je na ogradi bila nekakva rupa, kroz koju je životinja mogla da prođe. Bilo je moguće da je pas lutao noću i sada se slučajno vratio i čuo šumove kod prozora na baraci.

I ova opasna prepreka za sada je bila otklonjena.

Dok se borio sa psom, Hajdi je došao k sebi. Pogleda prema prilici čoveka iz Misurija, koji se kao jedna ogromna silueta podiže prema nebu u noći.

Vajat primeti da je Hajdi otvorio oči, te kleče pored njega, primetivši:

— Kada se budemo našli napolju, moći ću da vam dam malo viskija.

— Napolju? Kako mislite da izađete? — prostenja inženjer.

— Kao što sam i ušao.

Vajat ga uspravi, podupre ga i povede duž ograde do mesta gde je laso uže još uvek visilo.

Ali, kako da potpuno izmučenog čoveka podigne gore?

— Sačekajte. Vezaću vam konopac oko tela, popeću se gore i zatim vas izvući.

— Ali, to je ipak suviše teško — prostenja čovek iz Kalifornije.

— Onda sačekajte ovde. Pretražiću logor. Možda smo stvarno sami i možemo da nađemo ključeve, kako bismo prošli kroz kapiju. To je u svakom slučaju udobniji prolaz. A, možda ću naći još i konja ovde.

— Ovde, naravno, da ima konja. Vrlo često sam ih čuo. Maločas kada sam se vraćao sa rada, čuo sam jednog konja preko u dvorištu.

— Sa rada?

— Da, mislite li da su me ovde doveli na oporavak?

— Ne, to nisam mislio. Ali šta biste ovde mogli da radite?

— Pokazaću vam. Podite sa mnom. — Hajdi krenu posrćući ka baraci. Maršal je morao da ga pridržava, jer je on jednostavno bio toliko slab i od iznenadnog šoka prilično uzdrman.

Došli su u dvorište.

Vajat je držao u desnoj ruci revolver i pažljivo osluškivao. Izgledalo je sve mirno. Međutim, odjednom opet počeo nešto da dahće i frkće i začu se promukli lavež.

Bio je to pas! I pored vezanih prednjih nogu, dotrčao je do njih i bacio se na inženjera.

Vajat Erp nije imao drugog izbora više — morao je da ubije opasnu životinju jednim brzim metkom.

Hajdi je bio mokar od znoja, prostenjavši:

— Tamo preko, vidite li malu baraku?

— Naravno.

— To je moja fabrika.

— Fabrika?

— Da. Ovde nisam nedeljama ništa drugo radio, nego proizvodio eksploziv.

Vajat pogleda zbunjeno čoveka iz Kalifornije.

— Eksploziv? Kako to da razumem? Radi čega?

— To bih i ja želeo da znam. Pravljeno je bure za buretom i odnešeno odavde. Sam će ga davo znati, šta misle da učine mangupi sa tolikom količinom dinamita.

— A, odakle ste dobijali sirovine koje su vam bile za to potrebne?

— To ne znam. One su bile tu. Verovatno da su lupeži dovoljno toga ukrali.

Maršalu poče postepeno da sviće.

Zlikovcima je, iz bilo kog razloga, bila potrebna jedna veća količina eksploziva i pošto to nisu mogli nigde da nabave, ali su verovatno na neki način došli do pojedinih materijala, koji je potreban bio za proizvodnju, kidnapovali su jednog čoveka koji se razumevao u proizvodnju eksplozivnih punjenja.

Tiho zviznu kroz zube.

— Nebesa, to je luda stvar. Zbog toga su ovi psi doveli čoveka preko devet stotina milja sa obale, tu usred Ljana!

Za svaki slučaj opreznosti Vajat dade Hajdiju jedan od svojih revolvera. Potom još jednom pretraži dvorište. Na kraju provali jedna od vratiju na barakama i uđe u jednu prostoriju, koja je bila krcata materijalima koji su bili potrebni inženjeru za njegovu „proizvodnju“.

Kako su zlikovci došli do tako ogromnih zaliha? A, pre svega šta su nameravali sa eksplozivom?

Hajdi pokaza maršalu njegovu radnu prostoriju. Potom potražiše u jednoj manjoj sobi, u kojoj je Šatuk stanovao, ključeve od kapije, ali ne nađoše ništa.

Takođe je i štala bila prazna. Prema tome, ostavili su Šatuka bez konja, na osnovu čega je moglo da se zaključi da će se za kratko vreme ostali vratiti. Inače, nije bilo uobičajeno ostaviti jednog čoveka u pustinji, a da mu se ne obezbedi konj.

Bunara nije bilo u malom logoru. Zalihe vode su smeštene u tri velika bureta u jednoj od šupa. Hajdi ga je obavestio da su svakog drugog dana bila popunjena.

On lično nije mnogo znao o događajima u logoru. Samo sa zavezanim očima vodili su ga preko dvorišta do šupe u kojoj je radio i posle rada u malu sobu, koja se nalazila pored prostorije, u kojoj ga je maršal ugledao sa Šatukom.

Međutim, te večeri oko sedam sati došao je kod njega u radnu prostoriju jedan čovek i tražio od zarobljenika da mu prikaže probu onog što je pravio.

Hajdi je morao da zapali tri eksplozivna punjenja. Radi toga su ga po prvi put izveli iz logora, malo dalje u pustinju. Tamo su mu vezali lanac oko tela, koji je bio dugačak oko sedam metara. Na kraju lanca bilo je vezano laso uža. Šatuk je držao inženjera na udaljenosti od trinaest jardi. Jedan drugi čovek, koji se nalazio u pratnji dvojice drugih, zaklonio se iza jednog brežuljka u pesku.

Inženjer tada zapali u razmacima

**SVAKOG DRUGOG
ČETVRTKA**

**NAJLEPŠE
LJUBAVNE PRIČE**

SVETSKI HIT
SVETSKI HIT

ZLATNI

KUPIDON

svoja eksplozivna punjenja.

— To je, dakle, bilo sevanje i na taj način je objašnjena grmljavina, koju je čovek iz Misurija u daljini čuo.

Pre no što je Vajat pustio Hajdija da nastavi sa svojom pričom, razmisli šta da rade. Da li da povede Šatuka sa sobom i da čitav logor dignu u vazduh? Verovatno da bito bilo najbolje; ali, na taj način otkrio bi ostalim banditima odmah šta se tu odigralo. Ukoliko je hteo da pohvata zločince, koji su ovo sagradili, morao je sa najvećom oprežnošću dalje da postupa.

Nije bilo sumnje da je Hoskins pripadao bandi. Međutim, pošto se u to vreme nalazio u zatvoru u Lamesi i od strane šerifa Skota bio čuvan, nije mogao da obavesti svoje kompanjone.

Isto tako izgleda da su bandi pripadali Jelinek i njegovi kompanjoni. Verovatno da je njihov zadatak bio da sprečavaju da neko noću ne primeti iz grada transport vode i materijala za Ljano.

Čovek iz Misurija je stalno razmišljao, radi čega je banditima bila potrebna tako velika količina dinamita. Radi prepada na neku običnu banku nikome nije bilo potrebno puno bure eksploziva. Šta li su razbojnici nameravali?

— Ja ne znam — prostenja inženjer. — I ja sam o tome razmišljao, ali sam već odavno prestao da sa

tim razbijam glavu. Možda su psi imali nameru da dignu u vazduh Teksasku banku preko u Ostinu. Ne poznajem tu zgradu. Možda je tako čvrsto obezbeđena, da je potrebno pet buradi dinamita.

— Ni pomisliti — prekide ga maršal. — To je sasvim jednostavna banka, kao sve druge. Doduše, zdanje od kamena, ali samo jedna jedina tona eksploziva bi bila dovoljna, da se u njenom zidu napravi rupa veličine jednog konja. Ne, psi nešto drugo smeraju. A ja ću morati da saznam šta. A, ako mi vi kažete da ste skoro pet buradi eksploziva visokih jednu jardu proizveli, onda je krajnje vreme da se za tim traga. Ovde u logoru eksploziva više nema. Mangupi su to verovatno već oterali. Kladam se isto tako, da su oni i postavljali štapove.

— Štapove? — upita Hajdi i uhvati se za glavu. — Prokletstvo, tačno, kada su me dovodili, sa mojih kola zabadali su štapove u pesak. Nisu imali potrebe da mi zapušu usta, kada smo se vozili kroz Lamesu. Bio sam totalno pijan.

— Pijan? — upita maršal zabezeknut.

Banditi su, dakle, imali sasvim neobične metode. Sa udaljenosti od skoro hiljadu milja dovukli su jednog čoveka, kome su naredili da napravi pet buradi eksploziva. Da bi ga u toku puta učinili nesposobnim za bekstvo, nalili su ga velikim

količinama viskija, tako da se on osećao bedno kao pas i dobijao stalno viski. da se njim napaja.

Radi toga je i tako smrtno bolestan izgledao oštrom oku Gilpina.

Vajat odlučio, da, doduše, ne digne logor u vazduh; ali, ipak, Šatuka da povede sa sobom. Na taj način će pripadnici ove bande, koji bi se eventualno u međuvremenu vratili, biti zbunjeni i neće znati šta se tu dogodilo. Da su ostavili Šatuka, bilo bi sve otkriveno.

Kada je Vajat, posle mnogo muka, izneo inženjera napolje, pope se nazad u sobu, dohvati praktično bespomoćnog čuvara i izvuče ga napolje, gde mu priveza donji kraj lasa oko gornjeg dela tela, podiže ga uvis, osiguravši gore još jednom drugi kraj lasa užeta i povuče teški teret, kako bi ga preko spustio na zemlju.

Hajdi se užasnuto povuče unazad, kada je ugledao lice svog mučitelja, koji je pred njim ležao na zemlji. Pri bleđoj svetlosti zvezda izgledalo mu je lice đavolski odvratno.

— Mogao bih da ga, ne razmišljajući, ubijem — prolomi se muklo preko Hajdijevih usana. — Uvek, kada je ostao sam sa mnom, taj sadista me je tukao.

Vajat skide zarobljeniku veze sa nogu, stavi mu laso ispod ramena, prekrsti mu sa kaiševima preko leđa i zatim se pope u sedlo.

— Dođite, mister Hajdi.

On podiže čoveka iz Kalifornije iza sebe na konja.

— A, šta ćete sa ovim tu...? — upita Hajdi, pokazujući rukom na Šatuka.

— To ćete odmah da vidite.

Vajat povuče laso uže.

— Napred, Šatuk. Ukoliko ne budeš dovoljno brzo išao za nama, onda ćemo te vući za sobom.

Zločinac je teško koračao, ozlojeđenog lica i očima ispunjenih mržnjom, kroz pesak ka istoku.

Vajat je razmišljao. Dovde mu je bilo potrebno nekoliko časova. Međutim, takođe je i prilično lagano jahao. Ukoliko bi malo ubrzao povratak, mogao bi još pre zore da prođe Ljano.

Ukoliko sada ostrim kasom jaši ka severoistoku, onda bi morao da dođe do niza brežuljaka, u čijem podnožlju su bili zabijeni štapovi pored puta.

Neobični karavan kretao se lagano napred, sporije nego što je to želeo čovek iz Misurija. Razlog tome bio je Šatuk, koji je teško hramao.

Vajat okrete glavu ka Hajdiju.

— Da li uvek hramlje?

— Do sada to nisam primetio.

Pošto je, međutim, čovek iz Misurija znao da je bilo ljudi koji su radi neke povrede noge, posle izvesnog prevaljenog puta počinjali da hramlju, to je on tako prihvatio. Onda će nešto kasnije da izađu iz

Ljana. Takođe i Šatuk će biti pri-
nuđen onda da podnosi prepodnev-
no sunce.

Najkasnije oko deset sati hteo je
maršal da bude u Lamesi.

Međutim, biće drugojačije. Sas-
vim drugojačije.

Postepeno je postalo tamnije. Ne-
bo se prekri sivim oblacima, koji
sve više i više počeo da zaklanjaju
zvezde. Vetar, koji je još od ponoći
počeo da duva, pojača se, noseći pe-
sak, iznenadnim udarima, pred so-
bom.

Vidljivost se pogoršavala iz minu-
ta u minut.

Kada maršal konačno dođe do
lanca brežuljaka, odahnu. U sebi
se već plašio da će u oluji, koja se
približavala, možda da izgubi pra-
vac. Međutim, radost mu je bila ne-
osnovana.

Jahao je već tričetvrt sata istoč-
nim obronkom lanca brežuljaka,
tražeći očima štap za određivanje
pravca. Ali, uzaludno!

Kada je prošao jedan sat, on zaust-
tavi konja.

Vetar se pojača, vrteći pesak u
kovitlace, što je vidljivost još više
pogoršavalo.

Nastavljeno je jahanje.

Posle daljih pola časa, maršal je
znao da je već davno morao da pro-
đe pored prvog štapa za orijenta-
ciju.

Na Hajdijevo čuđenje, okrete ri-

đana i potera ga nazad, zajedno sa
razbojnikom.

Ovaj se prodorno nasmeja.

Vajat zaustavi konja i usled trza-
ja Šatuk pade.

Maršal sjaši, priđe banditu, podi-
že ga iz peska i pogleda ga u nje-
govo satansko iskrivljeno lice.

— Šta je smešno, banditu?

Snažan nalet vetra, koji dumu sa
obronka, stvarao je utisak, kao da
maršal isprekidano izgovara reči.

Šatuk se povuče i podiže svoje ve-
zane ruke uvis.

— Prošao si ih, policijsko pseto!
Štapovi su uklonjeni. Karli je iz-
vršio svoj zadatak!

Šta je to trebalo da znači?

Maršalu odjednom prođe ledena
jeza po leđima.

Da li je Karliju Hoskinsu pošlo
za rukom da pobegne iz zatvora?
Da li ga je on sledio i bezbrižno
posmatrao, kada je krenuo u Ljano,
stigao do niza štapova, jašući duž
njih, dok nije stigao do brežuljaka?
Da li ga je posmatrao, kako je mar-
šal od brežuljaka krenuo dalje u
peščanu pustinju Ljana, nadajući se
da će moći pomoću štapova, da se
vрати nazad?

— Napred, hajde, naći ćemo šta-
pove!

— Nećeš ih pronaći, policijsko
pseto! — prodera se zlikovac.

Nalet oluje podiže jednu pravu
fontanu od peska, obuhvati celu

grupu i tek posle nekoliko sekundi se smiri.

A, tada postade sasvim tiho u Ljanu.

Vajat pogleda na bandita, čija je glava izgledala kao nasađena na snažan trup. Bilo je besmisleno da se sa ovim čovekom bace.

Vajat je taman hteo da se popne na konja, kada u daljini oseti tiho pevanje, koje je sasvim dobro poznavao.

Primetio je da se takođe i Šatuk trgnuo.

Hajdi, koji je još uvek sedeo na konju, pogleda upitno u mračno maršalovo lice.

— Da li to nešto znači?

— Da li bi još nešto moglo da znači! — Vajat dohvatiti jabuku sedla, podiže se na konja i reče poluglasno: — Kada pesak peva, onda dolazi oluja.

Tri čoveka pažljivo su osluškivala u noć pustinje. Odjednom je postalo tako tiho, da je tišina neugodno delovala, kako na čoveka tako i na životinju. Bila je to tišina pred buru.

A, tada naiđe. Praiskonskom snagom brisala je pred sobom, zavijajući nad zemljom, nanoseći pesak kovitlacima visokim kao kule svuda okolo.

— Čučnite na zemlju! — viknu maršal, skoči sa sedla, svuče Hajdija sa konja i saže se na zemlju.

Šatuk se i bez toga beše već pri ljubio na zemlju i svojim vezanim rukama uspeo da navuče košulju preko glave.

Vajat navuče šešir duboko na čelo. Naredi Hajdiju da veže maramu preko lica, uze i sam svoju maramu i priveza je do očiju, preko ustiju, nosa i ušiju, podiže okovratnik od košulje i skide kaput. Postavi ga konju preko glave, koji se takođe beše spustio na zadnje noge.

Svojom iskonskom snagom orgijala je oluja preko lanca brežuljaka, noseći pesak u ogromnim fontanama, praveći oblik pijavice pored njih trojice, prošavši tačno pored Šatuka, brišući peskom, koji je zaglušivao uši svojom bukom kroz vazduh, da bi nastavio dalje da grmi.

Odjednom oseti maršal trzaj na svom ručnom zglobu, gde mu je bilo pričvršćeno laso uže.

Šatuk mora da se podigao. Očigledno hteo je da iskoristi nastalu situaciju. Šatuk je po svoj prilici napustio svoje mesto. To je značilo da je verovatno krenuo ka maršalu, kako bi ga napao.

Tamo! Opet se podiže jedna pijavica preko obronka, krećući se tačno prema grupi.

— Nisko na zemlju! — zagrme čovek iz Misurija.

Usred rike i zavijanja orkana, on poteže laso uže k sebi — ne oseti više ni najmanji otpor.

Ole Šatuk se oslobodio!

U normalnim prilikama to mu ne bi pošlo za rukom, pošto ga je maršal imao pred sobom. Ali, sada mu je uspelo da smakne laso sa ramena i grudi. Najverovatnije da je i veze na rukama odrešio. Vajat ga svesno nije tako čvrsto svezao, kako mu marš kroz Ljano ne bi nepotrebno otežavao.

Zbog te čovečnosti morao je sada da se kaje.

Pošto je Ole Šatuk uspeo da se oslobodi laso užeta, to je mogao, nakon natčovečanskih napora, suženom levom rukom, takođe da se iščupa i iz ručnih veza, zatim smače kaiš i potpuno se oslobodi. Raširi ruke i prodera se histerično kroz oluju.

Međutim, to ga obori. Šatuku se usta napuniše peskom, tako da je počeo da pljuje, kašlje i stenje.

Brzim koracima skrenu ulevo iza obronka, kako bi došao maršalu sa leđa.

Vajat se udalji sa svog mesta, otpuza napred, sačeka jedan nalet oluje i stiže do mesta gde je Šatuk maločas morao da se nalazi.

U tom trenutku zlikovac je uspeo toliko da se približi obronku, da je smatrao da se već nalazi iza čoveka iz Misurija.

Trenutno nije mogao da podigne oči, jer nalete jedan novi udarac vetra, koji podiže pesak pred njim,

kao kakav zid i za sekundu se nađe pred očima zločinca.

Kada se peščani zid sruši, Šatuk za momenat otvori oči i ugleda na nekoliko jardi od njega u pesku neko tamno telo.

Tamo je, dakle, čučao omraženi protivnik!

Bandit se naglo podiže uvis, baci se kao metak kroz vazduh i zaustavi se odmah iza čoveka za koga je mislio da je maršal.

Međutim, bio je to Baster Hajdi. On je osetio tupi udarac, naglo se okrete i za delić sekunde, kada u vazduhu nije bilo peska, ugleda visoko uspravljeno telo za sobom.

Prepoznao je Šatuka, instinktivno podiže revolvler, kojeg mu čovek iz Misurija na sreću nije tražio da mu vrati, zape oroz i povuče okidač.

Pucanj odjeknu!

Plavobeli plamen iz cevi suknu jardu visoko. Metak pogodi zlikovca usred skoka, obori ga kao maljem u grudi i odbaci unazad.

Vajat se naglo okrete kada je čuo pucanj i uperi bantlajn specijal. Međutim, tog momenta nalete strahoviti udarac vetra među njih trojicu. On ih prekri peskom visine jednu jardu, stvarajući pravi pakao svojim zavijanjem kroz vazduh, tako da je mogao da razbije bubnu opnu.

Maršala tako pogodi jedna gomila peska u lice, tako, tek što se

malo uspravio, da ponovo tresnu unazad i sruši.

Nije ni znao koliko je dugo tako ležao, kada mu na kraju pođe za rukom da se iskopa iz peska.

Iznad njega bila je zvezdana noć. A, vazduh je bio čist kao kristal.

Vajat se uspravi na koleno, istrese pesak iz kose i skide maramu sa lica. Uprkos tih mera predostrožnosti, pesak mu je bio u očima, nosu, ustima i ušima. Kinu i dunu pesak, podiže se na noge i osvrnu se oko sebe.

Ledeni strah obuze ga oko srca.

Gde su bili ostali? Hajdi? Šatuk? Gde je konj?

Vajat pogleda ka zvezdama, pokušavši da se orijentiše.

Tamo preko bio je istok.

Pođe lagano napred. Pri svakom koraku tonuo je u pesak do listova na nozi, zatim utonu još dublje, vrati se nazad i ponovo krenu u pravcu istoka.

Nije prešao ni dvadeset koraka, kada odjednom zastade kao ukopan.

Odmah pored njega zemlja se odronjavala i propadala na dešet, petnaest jardi strmo u dubinu.

Šta je to trebalo da znači?

To je mogao da bude obronak lanca brežuljaka, sa čije je istočne strane potražio zaštitu od oluje.

Gazio je napred kroz duboki pesak i ugleda dole konja, čija se gla-

va i jedna prednja noga pomerila iz peska.

On zviznu dva puta i konj divlje zarza.

U velikim skokovima spusti se maršal niz obronak, spotache, prevrnu se, potrča dalje i stiže do konja.

A, tada ugleda preko glavu i ramena jednog čoveka.

— Hajdi! — zaurla.

— U pomoć! — začu se grleni glas čoveka iz Kalifornije.

Konj je morao još da čeka. Vajat polete ka Hajdiju. Obema rukama otkopavao je peskovitu masu u stranu, uhvati za ramena čoveka koji je stenjao, teško disao i kijao i izvuče ga do pojasa iz peska.

— U pomoć! — prostenja Hajdi.

Iz sve snage osloni se čovek iz Misurija o zemlju, dohvati Hajdija ispod miške i izvuče ga napolje. Stenjući, moka od znoja, kleknu pored njega na zemlju.

— Sačekajte, odmah se vraćam.

— Vajat se otetura do svog konja preko. Bilo mu je potrebno punih četvrt sata, dok nije oslobodio gornji deo tela životinje. Potom je konj sam uspeo da se uspravi i da otrese pesak sa sebe. Divlje rzajući skakao je okolo.

Međutim, šta je bilo sa Šatukom?

Vajat se nesigurnim koracima vrati do inženjera. Primeti, kako se

i on sam nelagodno osvrće oko sebe.

— Mora da je zatrpan — pređe suvo preko maršalovih usana.

Posle četvrt sata čovek iz Misurija ga je pronašao. Dole na obronku ležao je ispod peska visokog jednu jardu — mrtav.

Nije to bila peščana oluja, koja ga je usmrtila; bio je to metak iz maršalovog revolvera, koji je ispalio izmučeni kalifornijski inženjer na Ole Šatuka u najvećoj smrtnoj opasnosti. Metak je pogodio Šatuka tačno u srce i trenutno ga usmrtio.

Očima, koje su ih pekly i bolele, ukočeno su gledala dva čoveka u ubijenog. Potom maršal zatrpa peskom malom poljskom lopatom beživotno telo. Zatim pogleda Hajdija, koji je tu stajao oborene glave.

— Moramo da krenemo, inače će još sunce da nas dohvati, a to je isto tako zlo kao i peščana oluja.

Ponovo se popeše na ridana i odjahaše u pravcu istoka.

Nigde nije mogao da se primeti nijedan štap pored puta.

Ko ih je pokupio? Gde se sada nalazio neprijatelj? Hoskins mora da je imao tu nekog pomoćnika, ili mu je pošlo na neki način za rukom, da pobegne iz zatvora u Lamesi.

Napredovali su vrlo sporo kroz duboki pesak.

Mnogo brže, nego što su to obo-

jica želela, osvanu dan. Sunce se rađalo narandžastocrveno na istoku iznad horizonta i bacalo svoje prve zrake nad pustinjom.

Odjednom maršal oseti da je čovek iza njega na sedlu izgubio ravnotežu. On munjevito zamahnu iza sebe rukom, tako da u poslednjem trenutku pridrža čoveka, koji je počeo da pada.

— Neka ga đavo nosi — zakrešta Hajdi. — Odjednom mi je pozlilo!

— Ja bih svakako napravio malo odmora — odgovori čovek iz Misurija — ali, svaka izgubljena minuta može da nas košta glave. Moramo, koliko god možemo brže, da idemo napred.

Međutim, već posle daljih pola milje, Kalifornijac pade opet u nesvest.

Vajat ga prikopča jednim kaišem iza sebe čvrsto, tako da nije mogao tako lako da se sruši sa konja.

Ali, Vajat primeti da je jahanje teško padalo iscrpljenom Hajdiju. Radi toga odluči ipak posle izvesnog vremena, da stane i da se malo odmora.

U međuvremenu sunce se popelo više i njegovi zraci su već počeli da zagrevaju ionako topli pesak.

Hajdi leže na zemlju u senku čoveka, koji se beše ispred njega postavio na suncu.

— Samo malo, mister Hajdi, pa moramo da produžimo.

Smrtno iscrpljen čovek iz Kalifornije klimnu glavom.

Vajat se naže nad njim i usu mu malo viskija; ali, piće ovog puta nije pomoglo poluonesvećenom čoveku.

Vajat je znao da po svaku cenu moraju da krenu. Podiže Hajdija u sedlo, priveza ga čvrsto i sam pešice krenu pored konja što je brže mogao.

Užarena lopta penjala se sve više i više, bacajući svoje prepodnevne vrele zrake na zemlju. Pesak je proždirao sunčanu vatru i činilo se, kao da se u toku noći nije uopšte ohladio.

Oko pola jedanaest ugleda čovek iz Misurija u daljini prvi visoki kaktus i krenu pravo ka njemu.

Kada je dospeo do njegove senke, zaustavi konja, skide Hajdija sa njega i ponovo mu dade malo da pije.

Međutim, vodeni viski bio je već uzavrelo vruć i bio je, odvratnog ukusa.

Čak ni maršal nije popio nijedan gutljaj — i to ne samo zbog toga što mu nije prijao viski umesto vode.

Nije tačno znao koliko još ima do kraja pustinje. Ali, visoki kaktus mu je ulivao nadu da put ne može više da bude tako daleko. Skrenuo je oštro ka istoku, nada-

jući se da će stići da savlada Ljano pre velike, užarene podnevne jare.

Tanka senka, koju je visoki kaktus pružao, postajala je sve manja. Hajdi se u maloj hladovini malo okrepi, obrisa se po licu i gorko nasmeši. U očima mu se primećivalo beskrajno očajanje.

— Možda bi bilo bolje, mister Erp, da ste me ostavili gde sam i bio.

— Da, sasvim sigurno. Onda biste napravili još nekoliko bačvi eksploziva i na kraju bili ubijeni.

— Zar to isto, neće i sada biti sa mnom? — jedva čujno pređe preko inženjerovih usana.

— Sasvim sigurno da neće. U podne ćemo izaći iz pustinje. Radi toga moramo smesta da produžimo.

— Pustite me ovde samo da ležim. Ne može biti gore, nego u sedlu.

— Može, biće gore. Sunce će brzo da se još popne, tako da više uopšte neće biti nikakve senke.

Vajat mu pomože da se popne u sedlo, a sam i dalje produži pešice pored konja.

Sunce se penjalo ka svom zenitu. Plamen koji je bacalo na pesak, bio je nemilosrdan, isterujući obojici znoj iz svih pora, lepeći ga sa sitnom prašinom, kojom je njihovo telo bilo prekriveno, praveći jednu lepljivu masu, koja je pekla.

Baster Hajdi je morao da se pri-

država obema rukama za jabuku na sedlu, kako ne bi pao sa konja.

— Izdržitel' — opomenu ga maršal. — Odmah ćemo da stignemo do kraja pustinje.

I, konačno, posle čitave večnosti, ugleda maršal u daljini krov jedne kuće.

Pođe brže napred. Takođe i Hajdi pogleda svojim očima, koje su ga pekle, prema horizontu.

Na svoje veliko čuđenje, čovek iz Misurija prepozna zgrade Hoskinsove farme.

Naredi Hajdiju da sjaši sa konja i da sačeka u senci konja.

— Šta je sada?

Vajat mu ukratko objasni šta se tu preko juče dogodilo.

Inženjer se trže.

— Opišite mi čoveka još jednom.

Vajat mu opisa.

Hajdi tada klimnu glavom.

— To je čovek koji me je preuzeo u toku puta. Na jednim kolima su me vukli više stotina milja, samo sam u toku noći smeo da siđem sa njih, kako bih se malo pokrenuo i zatim su kola po drugi put zamenjena. Kada su ih treći put zamenili, onda sam primetio tog čoveka, koga nazivate Hoskins. Preuzeo me je zajedno sa Ole Šatukom. Odvukli su me u logor u pustinji, gde je već sve bilo spremno za moj doček. Do kasno u noć konjosao sam na tim glupostima. Bio

je to malo vredan proizvod što sam ga ja pravio. Imao je jedva trećinu snage eksploziva, koju je u stvari morao da iznosi. Kada je juče još jedan takav mangup stigao i hteo da vidi probu, pošlo mi je za rukom da u mraku sakrijem u rukav od košulje dva eksplozivna punjenja, koje sam kasnije stavio zajedno sa probom, tako da je dejstvo izgledalo dvostruko jače nego što je to u stvarnosti bilo.

Vajat ostavi inženjera, približi se farmi i pažljivo je pretraži.

Pernata živina čučala je u senci nastrešnica, čekajući da protekne dnevna žega, kako bi se uveče ponovo po širokom dvorištu okrepila na pojilištima, koja su bila postavljena. Vajat je već razmišljao zbog tih životinja, ali tada primeti, da je mogao slobodno da ih ostavi bez nadzora, dok neko ne dođe da se o njima ne pobrine. Bila je obezbeđena sa svim što je bilo potrebno.

Vajat dovede Hajdija na farmu i posle pola sata inženjer se već prilično oporavio, tako da je mogao povezano da govori.

Ispričao je maršalu svoj put stradanja i u stvari više i nije imalo šta da se priča. Napali su ga i odvukli. Dugo je ležao na kolima koja su se truckala i na kojima se nalazila jedna klimava cerada, doveden je ovde u ovaj vreli kraj i od strane ljudi koji su pratili transport, koliko-toliko dobro zbrinut.

— Od Los Anđelesa, do na jedno sto milja od Lamese bila su dvojica. Jedan od njih bio je dugačak i mršav, jedan zao siledžija, koji se jedva uzdržavao, da postupa pristojno sa mnom. Drugi je bio čupavi, crvenokosi momak sa klempavim ušima...

Vajat je u njima prepoznao dugajliju Džeksona i Donalda Šarpsa.

Oni su na različitim mestima zamenjivali kola. Odakle su ih doveli, Hajdi nije mogao da sazna. Možda su ih krali; međutim, možda su već ranije poručili negde da ih čekaju. Ova zamena je na čudan način vršena samo noću. Na kraju su transport preuzeli Hoskins i Šatuk i, za njih tako vrednog zarobljenika, odveli u Ljano.

Vajat je stajao na otvorenim vratima i posmatrao uzani put, koji je vodio za Lamesu.

Hajdi se podiže sa stolice i priđe do njega.

— Moram da vam se zahvalim, kako u svoje ime, tako i u ime moje supruge i mogeg dečaka, mister Erp! — reče drhtavim glasom.

Vajat odmahnu rukom i bradom pokaza ka severoistoku.

— Preko se nalazi Lamesa.

— Da, to sam i mislio — odgovori inženjer kratko.

— Moraću sada da vas ostavim ovde nekoliko časova samog, mister Hajdi...

Inženjer dohvati podlakticu maršalovu obema rukama.

— Ne, mister Erp! To nemojte da učinite!

— Ne može drugačije. Ne mogu da vas povedem sa sobom u grad. I sami znate da imamo još neprijatelja. Čovek, koji je juče sa drugom dvojicom bio u logoru, možda je u Lamesi.

Hajdi shvati. Video je da još ne sme da se pojavljuje u gradu, ukoliko je želeo da pruži maršalu šansu da pronađe te ljude. A, tu na Hoskinsovoj farmi ga sasvim sigurno niko neće da traži.

Vajat skide jednu vinčesterku sa zida, proveri da li je napunjena i zape okidač. Pruži je Hajdiju.

— Sedite tu pored vrata. Odatle možete udobno da posmatrate put za Lamesu. Ukoliko neko dođe na farmu, mora da prođe pored vaše puške...

Kada se maršal pope u sedlo, do dirnu obod svog šešira u znak pozdrava i još jednom baci pogled na suvonjavog čoveka, koji je bio naslonjen na vrata, bledeog i umornog lica, držeći pušku u ruci.

*
**

U Lamesi žega je dahtala između kuća. Ulica je bila potpuno prazna.

Vajat ostavi konja u štalu za iznajmljivanje i odmah ode u šerifovu kancelariju.

Džoni Skot mu kod vrata izađe u susret.

— Sve u redu? — raspita se maršal.

Šerif klimnu.

— Naravno. Na mene možete da se oslonite.

Vajat klimnu glavom i sede na stolicu pored pisaćeg stola. Ukratko ga obavesti šta je doživeo. Borbu sa peščanom olujom prepusti sebi.

Skot začuđeno zavrte glavom.

— Grom i pakao, ko bi to pomislio! Međutim, za logor sam znao. To je stari logor Komanča. Podigli su ga Indijanci. Godinama bio je prazan. Lično nisam bio tamo nikada, ali sam čuo da pričaju o njemu. Između ostalog, nije bio interesantan za one, koji su prolazili Ljanom, jer nije bilo nikakve oaze u blizini.

Vajat se diže i priđe prozoru. Zamišljeno pogleda na ulicu.

— Mora da budu još trojica u gradu, koji pripadaju bandi. A, pre svega dinamit...

Hajdi je maršalu tačno opisao čoveka, koji je protekle noći bio u logoru i hteo da vidi probe eksplozivnih punjenja. Bio je to čovek, na čijoj je levoj ruci na domalom prstu nedostajao krajnji članak.

Kada je maršal upitao šerifa, da li možda zna tog čoveka, Skot skoro da kliknu od iznenađenja. Sada se pokazalo, da je mnogo naučio od njegovog velikog učitelja Vajata Erpa. Prođe pored maršala i rukom pokaza preko ulice na pansion za izdavanje.

— Tamo preko od pre izvesnog vremena stanuje jedan trgovac iz Luboka. Zove se Stiv Grendžer. Jed-

nom sam slučajno posmatrao kada je preko u „Raju viskija” plaćao piće nekolicini momaka, da mu nedostaje krajnji članak na domalom prstu leve ruke.

Vajat zamišljeno pređe noktom na palcu preko donje usnice.

— Prilično retko osakaćivanje.

Odmah krenu ka vratima.

— Treba li da pođem sa vama?

— Ne, biće mi draže ukoliko pripazite na naše prijatelje ovde u ptičjem kavezu. Može vrlo lako da bude, da nekome padne napamet, da potraži čist vazduh.

Pređe preko ulice i uđe u pansion.

Sa leve strane nalazila se trpezarija, u kojoj je još sedelo više gostiju za stolom.

Vajat zadrža ženu, koja se baš vraćala sa praznim tanjirima.

— Da li je mister Grendžer još u kući?

— Da, naravno. — Ona se okrete i pokaza rukom na jednog prilično dobro odevenog, tamnóputog čoveka, koji je sedeo pored prozora i razgovarao sa još jednim pored njega za stolom.

Vajat priđe do njega i stade.

— Mister Grendžer, molim vas da pođete sa mnom do šerifove kancelarije.

Trgovac preblede, podiže se i obrisao svoje iznenada mokre ruke od znoja o žaket.

— Šta to treba da znači? — promuća.

— Saznaćete preko u kancelariji.

— Ali, to je ipak... Niste li vi Vajat Erp?

— Da. Pođite sa mnom!

Grendžer pogleda u čoveka, koji je sedeo pored njega za stolom.

Takođe je i on prebledeo kao kre-
da.

Bio je to nekadašnji kauboj Lari
Kastor. Ruke, koje su mu bile na
kraju stola, odjednom poleteše pre-
ma kukovima.

Vajat mu stavi ruku na rame.

— Poći ćete i vi sa njim.

Kastor skoči.

— Šta hoćete od mene? Ja sam
Kastor Nernam ničeg zajedničkog sa
Grendžerom.

Prekide naglo. Međutim, kasno je
primetio da je pogrešio.

Vajat izvede obojicu napolje i od-
vede ih u šerifovu kancelariju.

Grendžer, tamnooki, meksikanski
tip, poji je podmuklo delovao, okrenu
se odmah šerifu, protestujući.

— Mister Skot, tražim od vas da
me zaštitite od maršalovih optužbi.

Vajat, koji je obojicu doveo is-
pred teških vrata ka ćelijama, stade
raširenih nogu ispred njih.

— Ko vas je optužio, Grendžeru?

— Vi ste to učinili! Radi čega ste
me uhapsili? Uopšte, šta to treba da
znači? Kastore, reci čoveku da mi
sa tim nemamo ništa... da ovde sa-
mo poslovno razgovaramo...

Uplitao se sve više i više.

Vajat je stajao pred njim rašire-
nih nogu, sa rukama prekrštenim
preko grudi, prodorno posmatrajući
svojim čeličnim pogledom treptave
oči trgovca.

— Gde je dinamit?

Pitao je to sasvim mirno. Međutim,
njegovo pitanje lebdele je kao nešto
ogromno i olovnoteško u vazduhu.

Grendžer odjednom na kraju pro-
govori:

— Ne znam uopšte šta vi hoćete.
Dinamit! Šta imam ja sa eksplozi-

vom? Ja sam trgovac životnim na-
mirnicama!

Vajat primeti da su Kastoru drh-
tale usne. Primetio je brzo da je
Kastor imao slabije živce od njih
dvojice. Munjevito mu priđe i oslovi
ga zapovedničkim tonom:

— Ti si odneo burad sa eksplozi-
vom! Ti si glavni krivac!

Blef je tresnuo, kao kakva granata.

Kastor se prodera:

— To nije istina! Grendžer je gaz-
da. On je naručio dinamit...

Tada ga pogodi snažan udarac
ivicom šake od strane trgovca, i on
pade na pod.

Vajat povuče trgovca unazad i
tresnu ga vratima.

U sledećem trenutku oba bandita
su imala lisice na rukama.

— Gde je dinamit?

— Bivši kauboj to nije znao, a iz
Stiva Grendžera nije mogla nijedna
reč više da se iscedi.

U gradu je morao da bude još
jedan treći čovek, koji je zajedno
sa Grendžerom bio u kampu ko-
manča.

Međutim, šerif Skot nije znao
ko bi to mogao da bude, a Hajdijev
opis tog čoveka bio je tako osku-
dan, da Skot nije znao na koga je
on mislio.

Baš u tom trenutku naiđe Over-
land u glavnu ulicu. Vajat izađe
na verandu i pogleda napolje.

Jedan čovek beše izašao iz Loga-
novog „Raja viskija” i brzim kora-
cima krenuo ka poštanskim kolima.

Kada je primetio maršala, za tren-
utak mu zape noga.

— Ko je to? — šapnu Vajat šeri-
fu, koji je stajao pored vrata kance-
larije.

— Zove se Bilindžer. Ranije je radio na Šaronovom ranču. Od pre nekog vremena je opet u gradu.

— Imate li pojma kuda želi da krene sa Overlandom?

— Ni najmanje.

Vajat siđe sa verande i preseče Bilindžeru put.

Ovaj zastade i pogleda svojim uskim očima maršala, koji je stao pored zadnjeg levog točka poštanskih kola.

Šerif Skot je sa verande posmatrao scenu zadržanog daha.

Kes Bilindžer skamenio se kao stub soli, kada je primetio Vajata Erpa da dolazi. Nekadašnji kauboj imao je na glavi sivi šešir sa velikim mrljama od znoja, izbledelu, žutu maramu, sivu pamučnu košulju i tanak izlizan prsluk, preko koga je bio privezan kožni kaiš. Na opasaču nosio je dva velika kolta marke „pismejker“, što je retko za jednog običnog kauboja.

Protekla je jedna duga minuta nad prašnjavom užarenovrelom glavnom ulicom u Lamesi.

Tada konačno popustiše živci Bilindžeru. Promuklo procedi kroz zube:

— Šta hoćete, Erpe!

Vajat podiže glavu, tako da ga sunce potpuno obasja, međutim, ne reče još ništa.

Donja Bilindžerova vilica, prekrivena crvenkastom bradicom, počea da drhti. Nekadašnji stočar jednostavno nije mogao da podnese više hipnotički pogled predstavnika zakona. Naglo okrete glavu ulevo pogleda niz ulicu, zatim pogleda udesno, gde primeti šerifa da stoji na kraju verande.

Maršala više nije gledao.

Bradati vozar na sedištu poštanskih kola baci pogled prema Bilindžeru preko.

— Šta je, idete li sa nama, čoveče?

— Da — odgovori maršal, ne gledajući u vozara Overlanda, — to je hteo. Ali, predomislio se.

Bilindžer tada promuklo opsova, iskrivi glavu i razvuče lice.

— Šta hoćete, Erpe? — ponovi.

— Rado bih želeo da znam, Bilindžeru, kuda putujete?

— Šta vas se to tiče?

— Možda vrlo mnogo. Pre svega, želeo bih da znam gde vam je prtljag.

— Prtljag? — promuca kauboj.

— Da. Mislim na burad sa eksplozivom.

Bilo je jasno: Kes Bilindžer posmatrao je hapšenje svoja dva partnera Grendžera i Kastora iz krčme i sada je hteo da se neopaženo iskrađe iz grada poštanskim kolima.

Vajat krenu prema njemu i pruži mu desnu ruku. Banditovo lice bilo je prekriveno graškama znoja, kao nekakav sloj staklenih perli.

— Daj mi tvoja oba revolvera.

— I ne pomišljam na to!

Maršal se tada saže i ruke mu poleteše. Munjevito je izvukao oba banditova kolta iz futrola i bacio ih na ulicu.

— Gde je dinamit?

Bilindžer proguta knedlu u očaju. A, potom zaurla:

— Ne znam! Pitajte Grendžera. On je otpremio!

Šerif Skot sišao je sada takođe na ulicu.

— Brzo, Bilindžer! — naredi nekadašnjem kauboju. — Ne pokušavaj da lažeš maršala.

— Pa, ko laže ovde! — prodera se Bilindžer, ne vladajući sobom. — Uхватili ste već Grendžera. Šta tražite još i od mene? On je poslao dinamit!

— Trenutak — upade Vajat, pri čemu dade znak Skotu da pripazi na Bilindžera; priđe poštanskim kolima, stavi levu ruku za držač za penjanje i pogleda u oči bradatog vozara.

— Da li ste u poslednje vreme transportovali burad iz Lamese?

— Da. Mister Grendžer poslao je nekoliko buradi. Unutra treba da je bila slana riba.

— Kuda su otišla burad?

— Prokletstvo, to više ni sam ne

znam. Verovatno se to može da sazna u Luboku. Ali, sačekajte, mister... Jednoga mogu tačno da se setim. Bila su adresovana na nekog mister C. Alisona...

*
* *

Popodne maršal dovede Bastera Hajdija u grad. Oslobođeni inženjer napusti ga već sledećeg dana, kako bi krenuo nazad za Los Anđeles.

Međutim, još istog dana primila je jedna presrećna žena na kraju velikog grada u Kanjon stritu, sledeći telegram:

„Misis Ester Hajdi, Los Anđeles, Kanjon strit 17c. Vaš muž je na putu kući. — Vajat Erp.”

K R A J

SVAKE SUBOTE

VAJAT ERP

**AVANTURE LEGENDARNOG ŠERIFA DIVLJEG
ZAPADA**

***** SREBRNA ZVEZDA *****

svake druge srede u svim kioscima

***** SREBRNA ZVEZDA *****

svake druge srede u svim kioscima

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

SVAKE SUBOTE
NOVA SVESKA!
64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „FORUM“, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik: Svetozar TOMIĆ. Izbor i kreacija: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata za 3 meseca 26 dinara, za 6 meseci 52 dinara, za jednu godinu 104 dinara. Za inostranstvo cene su dvostruke. Uplaćivati na žiro-račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa“.
29. januar 1972.